31-ބ/19/2021

ބިލު ނަންބަރު:

18/08/2021

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ ބިލު

ކޮޕީރައިޓުގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ބިލު

ބިލުގެ ސްޕޮންސަރ
އަހުމަދު ހާރޫން /
މަކުނުދޫ ދާއިރާ

ތާރީޚު: 17 އޮގަސްޓް 2021

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
ބަލައިގަތީ: Dhumain
ރ. ނަންބަރު: 3896
ލިބުނު ތާރީޚު: 17.8.21
ގަޑި: 14:23
ރެފަރކުރެވުނު ސެކްޝަން: D,
ސެކްޝަނަށް ލިބުނު 18/8/2021

ބިލު ހުށަހަޅާ ސަބަބު

ސަރުކާރުން މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ ބޭނުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެއްދޭ އަދި ބޭނުންކުރާ ކާބޯތަކެއްޗާއި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓްކުރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓްކުރާ ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ފެންވަރު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމާއި، ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމާއި، ގުދަންކުރުން، ތައްޔާރުކުރުން، ވިއްކާ ތަންތަނުގައި ގެންގުޅޭ ކާބޯތަކެއްޗަކީ، އިންސާނުން ބޭނުންކުރުމަށް ސިއްހީގޮތުން އެކަށީގެންވާ، ރައްކާތެރި ތަކެތި ކަމުގައި ހުރުމަށްޓަކައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑު ޤާއިމުކުރުމެވެ.

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބިލު ހުށަހަޅާ މެންބަރު:

[illegible] /

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ބިލު

އެއްވަނަ ބައި
ފުރުން

އެއްވަނަ ބާބު
ތަޢާރުފާއި މަޤްޞަދު

ތަޢާރުފާއި ނަން

1. (ހ) މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ އަދި ބޭނުންކުރާ ކާބޯތަކެއްޗާއި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެއްޗަކީ ރައްކާތެރި، ސިއްޙަތަށް ފައިދާހުރި އަދި ޢާންމު ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންނުވާފަދަ ތަކެތިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމާއި ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުމާއި، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގައާއި ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުމާއި، ކާބޯތަކެއްޗަކީ، އިންސާނުން ބޭނުންކުރުމަށް ސިއްޙީގޮތުން އެކަށީގެންވާ، ރައްކާތެރި ތަކެތި ކަމުގައި ހެދުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އެނޫންވެސް އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ޤާނޫނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ، "ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޤާނޫނު" އެވެ.

މަޤްޞަދު

2. މި ޤާނޫނުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

(ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވިކެން ހުންނަ ކާބޯތަކެއްޗަކީ ރައްކާތެރި، ސިއްޙަތަށް ފައިދާހުރި އަދި އާންމު ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންނުވާފަދަ ތަކެތިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމާއި ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމުގެ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުން؛

(ށ) ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމާއި، އިމްޕޯޓުކުރުމާއި، އެކްސްޕޯޓުކުރުމާއި، ތައްޔާރުކުރުމާއި، ބަންދުކުރުމާއި، ޕެކޭޖުކުރުމާއި، ރައްކާކުރުމާއި، ގުދަންކުރުމާއި، ގަން ވިއްކުމާއި، އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލުމާއި، ޚިދުމަތްދިނުމުގައި ސިއްޙީގޮތުން ބަލަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރުން؛

(ނ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ، ނުވަތަ ޕެކޭޖުކުރާ، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ، ނުވަތަ ގުދަންކުރާ، ނުވަތަ ގަން ވިއްކާ، ނުވަތަ އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ، ނުވަތަ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގައި ހިފެހެއްޓެންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުމާއި، އެފަދަ ތަންތަން ހިންގުމުގެ ހުއްދަދިނުމުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުން؛

(ރ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ މީހުންނާއި، ތައްޔާރުކުރާ މީހުންނާއި، ބަންދުކުރާ މީހުންނާއި، އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ މީހުންނާއި، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ އެނޫންވެސް ފަރާތްތަކުން ހިފެހެއްޓެންޖެހޭ ރައްކާތެރިކަމުގެ އަދި ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުން؛

(ބ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓުކުރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރާ ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމަށާއި ސިއްޙީ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި:

(1) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ، ނުވަތަ ޕެކޭޖުކުރާ، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ، ނުވަތަ ގުދަންކުރާ، ނުވަތަ ގަނެ ވިއްކާ، ނުވަތަ އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ، ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމާއި، އަދި ތަންތަނުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ރައްކާތެރިކަމުގެ އަދި ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަނުވާ ހާލަތްތަކުގައި ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުން؛

(2) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ މީހުންނާއި، ތައްޔާރުކުރާ މީހުންނާއި، ބަންދުކުރާ މީހުންނާއި، އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ މީހުންނާއި، ފޯރުކޮށްދޭ މީހުންނާއި، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ އެނޫންވެސް ފަރާތްތަކުން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ރައްކާތެރިކަމާއި ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަނުވާ ހާލަތްތަކުގައި ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުން؛

(3) ކާބޯތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުމާއި، ޓެސްޓްކުރުމަށް ހިފެހެއްޓުމާއި، ސާމްޕަލް ނެގުމާއި، އޭގެ ތަޙުލީލުން ސިއްޙީ ގޮތުން ރައްކާތެރިނޫން ތަކެތި ކަމަށް ބެލެވޭ ކާބޯތަކެއްޗާއި، ސިއްޙަތަށް ގެއްލުން ދެނިވި މާއްދާތައް އެކުލެވޭ ކާބޯތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި، ވިއްކުން މަނާކުރުމާއި، ރިކޯލްކުރުމާއި، ބަޒާރުން ނައްތާލުމުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން.

(ޅ) ކާބޯތަކެތީގެ ސަބަބުން އާންމު ސިއްޙަތަށް ނުރައްކާވެދާނެ [illegible] [illegible] ގޮތުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމާއި، [illegible] [illegible] ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުން؛

(ނ) ކާބޯތަކެއްޗާ ގުޅޭގޮތުން ކުރުން މަނާ ކަންކަން ކަނޑައެޅުމާއި، ކާބޯތަކެއްޗާގުޅޭ ކުށާއި އަދަބު ކަނޑައެޅުން.

ކާބޯތަކެތީގެ މާނަ

3. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ކާބޯތަކެތި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިންސާނުން ކައިބޮއި ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ އެ ބޭނުމަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ އެއްޗަކަށެވެ.

(ށ) ކާބޯތަކެތީގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ބާވަތްތައް ހިމެނެއެވެ.

(1) އިންސާނުން ކެއުމަށް ބޭނުންކުރާ ގަސްގަހާގެއްސާއި، ގަހުގެ އޮށާއި، ގަހުގެ ބައިތަކާއި، ގަހުގައި އަޅާ ތަކެތީގެ ބާވަތްތައް؛

(2) އިންސާނުން ކެއުމަށް ބޭނުންކުރާ ޖަނަވާރާއި ޖަނަވާރުގެ ބައިތައް؛

(3) ފްރޮސެސްކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެއްޗާއި، ފްރޮސެސްނުކުރާ ކާބޯތަކެއްޗާއި، އެ އެއްޗެއްގެ ހަމައެކަނި ވަކި ބައެއް ފްރޮސެސްކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި؛

(4) ޖެނެޓިކަލީ މޮޑިފައިކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި؛

(5) ޚާއްޞަ ޑައެޓަރީ ބޭނުންތަކަށް ހަދާފައިވާ ކާބޯތަކެއްޗާއި، ފުޑް ސަޕްލިމެންޓްގެ ބާވަތްތައް؛

(6) ކެއިން ބުއިމަށް ބޭނުންކުރާ ފެން؛

(7) ޗުއިންގަމާއި ދުފުމަށް ބޭނުންކުރާ ބާވަތްތައް؛

(8) ކާއެއްޗެއް ނުވަތަ ބޯއެއްޗެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ މާއްދާތައް؛

(9) ކާއެއްޗަކަށް ނުވަތަ ބޯއެއްޗަކަށް އިތުރުކުރުމަށް ނުވަތަ އެއްކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އެއްޗިހި (ފުޑް އެޑިޓިވްސް)؛

(10) ނޭޝަނަލް ފުޑް ސޭފްޓީ އެންޑް ކޮލިޓީ ބޯޑުގެ ލަފާގެ މަތިން ކޮމޮޑިޓީގެ ގޮތުގައި އެކްސްޗޭންޖް ކަނޑައަޅާ ކޮންމެ އެއްޗެއް.

(ނ) ކޮމޮޑިޓީގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ބާވަތްތައް ނުހިމެނެއެވެ.

(1) ބޭހާއި ބޭހުގެ ގޮތުގައި ތައްޔާރުކޮށްފައި ހުންނަ އުފެއްދުންތައް؛

(2) ކޮސްމެޓިކްސްގެ ބާވަތްތައް؛

(3) މަސްތުވާތަކެތި ނުވަތަ ސައިކޮޓްރޮޕިކް ސަބްސްޓަންސްތައް؛

(4) ދުންފަތުގެ ބާވަތްތައް؛

(5) ޖަނަވާރުގެ ކާނާ؛

(6) ނޭޝަނަލް ފުޑް ސޭފްޓީ އެންޑް ކޮލިޓީ ބޯޑުގެ ލަފާގެ މަތިން ކޮމޮޑިޓީ ނޫން ކަމުގައި އެކްސްޗޭންޖް ކަނޑައަޅާ ކޮންމެ އެއްޗެއް.

(ރ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާވަތްތައްގެ އެއްޗެއް އެއީ ކޮމޮޑިޓީ ކަމުގައި މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (10) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެކްސްޗޭންޖް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، ނުވަތަ މި

ޤާނޫނުގައި ކާބޯތަކެތީގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާވަތެއް އެއީ ކާބޯތަކެތި ނޫން ކަމުގައި މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (6) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަނޑައަޅަންވާނީ، އެ އެއްޗެއްގެ ބާވަތާއި، އެއިން ކުރާ ބޭނުމާއި، އޭގެ ފެންވަރާއި، އޭގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކާއި، އެއިން ލިބޭ މަންފާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހުގައެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތީގެ ބާވަތެއްގެ ގޮތުގައި އެއްވެސް އެއްޗެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، ނުވަތަ ވަކި އެއްޗަކީ ކާބޯތަކެތީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއްޗެއް ނޫންކަމުގައި ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެފަދައިން ކަނޑައަޅާ ކަނޑައެޅުން، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި އޮތޯރިޓީން ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (8) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާއެއްޗެއް ނުވަތަ ބޯއެއްޗެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ މާއްދާތަކުގައާއި، އެ އަކުރުގެ (9) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާއެއްޗަކަށް ނުވަތަ ބޯއެއްޗަކަށް އިތުރުކުރުމަށް ނުވަތަ އެއްކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އެއްޗެހިގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތީގައި ހުންނަންޖެހޭ ސްޓޭންޑަޑް ފުރިހަމަވުން ލާޒިމެއްނޫނެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (8) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާއެއްޗެއް ނުވަތަ ބޯއެއްޗެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ މާއްދާތަކުގައާއި، އެ އަކުރުގެ (9) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާއެއްޗަކަށް ނުވަތަ ބޯއެއްޗަކަށް އިތުރުކުރުމަށް ނުވަތަ އެއްކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އެއްޗެހި ބޭނުންކުރެވޭނީ ކާބޯތަކެތި [illegible] [illegible]، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތީގައި ހުންނަންޖެހޭ ސްޓޭންޑަޑް ފުރިހަމަވާ އެއްޗެހި ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

ދެވަނަ ބާބު

ޤާނޫނު ހިންގުން

ޤާނޫނު ހިންގުން

4. ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާގުޅޭ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައަޅައި، މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގެ އެންމެ އިސް ޒިންމާ އުފުލާނީ މިނިސްޓަރެވެ.

މިނިސްޓަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް

5. މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމާއި ހިންގުމާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓަރު އުފުލަންޖެހޭ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނެއެވެ.

(ހ) ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ފެންވަރު ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ހަމަޖެއްސަންޖެހޭ އިންތިޒާމުތަކާއި ވަސީލަތްތައް ހަމަޖެއްސުމާއި، ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުވަމުންދާކަން ކަށަވަރުކުރުން؛

(ށ) ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ފެންވަރު ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ދައުލަތުން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ވަސީލަތްތައް ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބެލެހެއްޓުން އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅުން؛

(ނ) ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ފެންވަރު ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ އިންސާނީ ވަސީލަތްތައް ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ބިނާކުރުން ޓްރޭނިންގތައް އެކަށައަޅައި، އަދި ޓްރޭނިންގތައް ތަންފީޛުވަމުންދާކަން ކަށަވަރުކުރުން؛

(ރ) މީހުން ދިރިއުޅޭ އެންމެހައި ރަށްރަށުގައާއި ސިޓީތަކުގައި ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ އެކި އިދާރާތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ވިލަރެސްކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން.

ކައުންސިލްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް

6. (ހ) މި ޤާނޫނުން ކައުންސިލްތަކާ އަންނަނިވި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ޙަވާލުކުރެވިގެންވެއެވެ.

(1) ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމާއި ސިއްޙީ ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް، ރަށު އަދި ސިޓީ ފެންވަރުގައި ތަންފީޛުކުރުން؛

(2) އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާގުޅޭ ހޭލުންތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން؛

(3) އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ހުއްދަދޭ މުވައްޒަފުން މެދުވެރިކޮށް ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުން؛

(4) ކާބޯތަކެތީގެ ޒަރީޢާއިން އިންސާނުންގެ މެދުގައި ފެތުރޭ ބަލިތައް ރަށު އަދި ސިޓީގެ ފެންވަރުގައި ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގައާއި ކާބޯތަކެތި ރިކޯލްކުރުމާއި ބާޒާރުން ނެގުމުގައި އޮތޯރިޓީއަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ކަމާބެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ފިޔަވަޅުއެޅުން؛

(5) ކައުންސިލުގެ އިޚްތިޞާޞް ހިނގާ ދާއިރާގައި މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުން ހިންގާ ކަންކަން ބަލައި ރިޕޯޓުކުރުމާއި ކަމާބެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ފިޔަވަޅުއެޅުން؛

(6) އެކިއެކި ތަފާސްހިސާބު އެއްކުރުމުގެ ބޭނުމަށާއި މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީއާއި އޮތޯރިޓީއަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ

ގޮތުގެމަތިން އެފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކައުންސިލުތަކާ ވަކި ބާރެއް ނުވަތަ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ހަވާލުކުރަނަމަ، އެކަން ކުރަންވާނީ، އެ ބާރެއް ނުވަތަ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ސާފުކޮށް އެނގޭނެ ގޮތަށް ލިޔުމަކުންނެވެ.

މޯލްޑިވްސް ފުޑް އެންޑް ޑްރަގް އޮތޯރިޓީ

7. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، "މޯލްޑިވްސް ފުޑް އެންޑް ޑްރަގް އޮތޯރިޓީ" ގެ ނަމުގައި، ސަރުކާރުގެ އިދާރާއެއް އުފެދުނީއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އޮތޯރިޓީ ހިނގަމުންދާނީ، މިނިސްޓްރީގެ ދަށުންނެވެ. އަދި އޮތޯރިޓީއާގުޅޭ ކަންކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވާނީ މިނިސްޓަރެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އުފެދޭ އޮތޯރިޓީ އުފެދުމާއެކު، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގެ ދަށުން ހިނގަމުން އައި، މޯލްޑިވްސް ފުޑް އެންޑް ޑްރަގް އޮތޯރިޓީގެ އެންމެހައި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކާއި، އެ އޮތޯރިޓީގައި ބޭނުންކުރަމުންދިޔަ އެންމެހައި މުދަލާއި ވަސީލަތްތަކާއި ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން އެ އޮތޯރިޓީއަށް އެކަށައަޅައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި، ޤާނޫނީގޮތުންނާއި އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން އެ އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާއި މަންފާތައް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އޮތޯރިޓީއަށް ބަދަލުވާނެއެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގެ ދަށުން ހިނގަމުންއައި، މޯލްޑިވްސް ފުޑް އެންޑް ޑްރަގް އޮތޯރިޓީގެ މުވައްޒަފުން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އޮތޯރިޓީ އުފެދުމާއެކު، އެ އޮތޯރިޓީގެ މުވައްޒަފުން ކަމުގައި ހަމަޖެހިއްޖެއެވެ.

އޮތޯރިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް

8. މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތައް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި އަންނަނިވި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އޮތޯރިޓީއާ ހަވާލުކުރެވިގެންވެއެވެ.

(ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ލިބެން ހުންނަ ކާބޯތަކެއްޗަކީ ރައްކާތެރި އަދި ޢާންމު ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންނުވާފަދަ ތަކެތިކަން ކަށަވަރުކުރުން؛

(ށ) ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ހިފަހައްޓައި، ސިއްޙީ ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމުގެ ގޮތުންނާއި އެތަކެއްޗަކީ ސިއްޙީ ގޮތުން އެކަށީގެންވާ ތަކެތި ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުން:

(1) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓުކުރާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ، ނުވަތަ ގުދަންކުރާ، ނުވަތަ ގަންވިއްކާ، ނުވަތަ އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ، ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމާއި އެތަކެއްޗަކީ ސިއްޙަތަށް ފައިދާހުރި އަދި ޢާންމު ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންނުވާފަދަ ތަކެތިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގަވާއިދުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުތައް އެކުލަވާލައި، އެ ގަވާއިދުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުތައް ތަންފީޒުކުރުން؛

(2) ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރާއި ރައްކާތެރިކަމާގުޅޭ ކަންކަމުގައި ސަރުކާރަށާއި ޢާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ މުއައްސަސާތަކަށް ލަފާދީ އިރުޝާދުދީ ފަންނީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(3) ކާބޯތަކެތިން ލިބޭ ފައިދާއާއި، ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރާއި ރައްކާތެރިކަމާމެދު، ކާބޯތަކެތީގެ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި އާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން.

(ނ) ކޯޕަރޭޝަނުގެ އުފެއްދުމަށް، ނުވަތަ ތަރައްޤީކުރުމަށް، ނުވަތަ ބަންދުކުރުމަށް ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރުމަށް ނުވަތަ ރައްކާކުރުމަށް ނުވަތަ ގުދަންކުރުމަށް، ނުވަތަ ގަނެ ވިއްކުމަށް ނުވަތަ އެއްބަސްވުން އަނެއް ބަޔަކަށް އުފުލުމަށް، ނުވަތަ ފޮރުކްލޯޒްކުރުމަށް، ނުވަތަ އިމްޕޯޓުކުރުމަށް ނުވަތަ އެކްސްޕޯޓުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅުއްވައި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން މަނާ ކޯޕަރޭޝަނުގެ ބާވަތްތައް ކަނޑައަޅުއްވައި، ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރެވޭނެ ކޯޕަރޭޝަނުގެ ބާވަތްތައް ކަނޑައަޅުއްވައި، ކަމާގުޅޭ ހުއްދަތައް ދޫކުރުމުގެ ޝަރުޠުތައް ކަނޑައަޅުއްވައި އަދި ހުއްދަތައް ދޫކުރުން؛

(ރ) ކޯޕަރޭޝަނެއް އުފެއްދޭ މީހުންނާއި، ތަރައްޤީކުރާ މީހުންނާއި ބަންދުކުރާ މީހުންނާއި، އެއްބަސްވުން އަނެއް ބަޔަކު އުފުލާ މީހުންނާއި އެހެންވެސް ކޯޕަރޭޝަނުގެ ވިއްކުމުގައާއި ކޯޕަރޭޝަނުގެ ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި އެ ކޯޕަރޭޝަނުގެ ގެންގުޅޭ ފަރާތްތަކުން ދަމަހައްޓަންޖެހޭ އާންމު ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުން؛

(ބ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާއިމުކުރެވޭ ކޯޕަރޭޝަނުގެ ތަމްރީނުކުރާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅުއްވައި އެ ޕްރޮގްރާމް ހިންގުމުގެ ހުއްދަދިނުމުގެ ޝަރުޠުތައް ކަނޑައަޅުއްވައި އެ ހުއްދަ ދިނުން؛

(ޅ) ކޯޕަރޭޝަނުގެ ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކާއި ކަމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެޖެންސީތަކާއެކު ގުޅުން ބަދަހިކޮށް ދެމެހެއްޓުމާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުން؛

(ޅ) މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގެ މިންވަރު ބަލައި މޮނިޓަރކުރުމުގެ ނިޒާމެއް އެކަށައަޅައި ހިންގުން؛

(ކ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ތަންތަނާއި، ތައްޔާރުކުރާ ތަންތަނާއި، ބަންދުކުރާ ތަންތަނާއި، ރައްކާކުރާ ތަންތަނާއި، ގުދަންކުރާ ތަންތަނާއި، ގެން ވިއްކާ ތަންތަނާއި، އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް އުފުލާ ނުވަތަ ފޮނުވާލާ ތަންތަން ބަލައި ޗެކްކުރުމާއި، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފުވާ ފަރާތްތަކާމެދު ފިޔަވަޅުއެޅުން.

އޮތޯރިޓީގެ ބާރުތައް

9. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައާއި މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގައި އޮތޯރިޓީއަށް އަންނަނިވި ބާރުތައް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ހ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓުކުރާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރާ ކާބޯތަކެތި ބަލައި ޗެކްކުރުމާއި، ޓެސްޓުކުރުމަށް ހިފެހެއްޓުމާއި، ސާމްޕަލް ނެގުމާއި ތަހުލީލު ކުރުން؛

(ށ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ތަންތަނާއި، ތައްޔާރުކުރާ ތަންތަނާއި، ބަންދުކުރާ ތަންތަނާއި، ރައްކާކުރާ ތަންތަނާއި، ގުދަންކުރާ ތަންތަނާއި، ގެން ވިއްކާ ތަންތަނާއި، އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ ނުވަތަ ފޮނުވާލާ ތަންތަން ބަލައި ޗެކްކުރުމާއި ފިޔަވަޅުއެޅުން؛

(ނ) ސިއްޙީގޮތުން ރައްކާތެރިނޫން ތަކެތި ކަމަށް ބެލެވޭ ކާބޯތަކެތިއާއި ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންދެނިވި މާއްދާއެއް ހިމެނޭ ކާބޯތަކެތި ހިފެހެއްޓުމާއި، އެތަކެތީގެ ސާމްޕަލް ނެގުމާއި، އެ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި ވިއްކުން މަނާކުރުމާއި، ރިކޯލްކުރުމާއި، ބާޒާރުން ނެގުމަށް އަމުރުކުރުމާއި އެތަކެތި ނައްތާލުމަށް އެންގުން؛

(ރ) ކާބޯތަކެތީގެ ތެރެއިން ވަކި ބާވަތެއްގެ ކާބޯތަކެއްޗަކީ ނުވަތަ ވަކި އެއްކޮށް ނުވަތަ ވަކި މާއްދާއެއް ނުވަތަ ބާވަތެއް ހިމެނޭ ކާބޯތަކެއްޗަކީ އިންސާނުން ބޭނުންކުރުމަށް ކަމުދާ އެއްޗެހި ނޫންކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއި، އެފަދަ ތަކެތި ހިފެހެއްޓުމާއި، އެފަދަ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި ވިއްކުން މަނާކުރުމާއި، ރީކޯލްކުރުމާއި، ބާޒާރުން ނެގުމަށް އަމުރުކުރުމާއި އެ ތަކެތި ނައްތާލުމަށް އެންގުން؛

(ބ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ މީހުންނާއި، ތައްޔާރުކުރާ މީހުންނާއި، ބަންދުކުރާ މީހުންނާއި، އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް އުފުލާ މީހުންނާއި [illegible] ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި އެ ތަކެތި ގެންގުޅޭ ފަރާތްތަކުން ސިއްޙީގޮތުން ބަލަންޖެހޭ ބެލުންތައް ބެލުމަށާއި ހަދަންޖެހޭ ސިއްޙީ ޓެސްޓުތައް ހެދުން ލާޒިމުކުރުމާއި، ކާބޯތަކެތި ގެންގުޅޭ ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަނުވާ ހާލަތްތަކުގައި ފިޔަވަޅުއެޅުން؛

(ޅ) ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމަށާއި ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށާއި ކާބޯތަކެއްޗަކީ ސިއްޙީގޮތުން އެކަށީގެންވާ ތަކެތި ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިރުޝާދު ދިނުން.

ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް

10. (ހ) އޮތޯރިޓީ ދުވަހުން ދުވަހަށް ހިންގުމުގެ އެންމެ އިސް ފަރާތަކީ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް މަސައްކަތްކުރާނީ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ސިޔާސަތުތަކާއި ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި، ކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] އިރުޝާދުގެ ދަށުންނެވެ.

(ނ) ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށު ބަޔާންކޮށްފައި، ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މަޤާމެކެވެ. އެ މަޤާމަށް މީހަކު ޢައްޔަންކުރާނީ، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުންނެވެ.

(ރ) ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތެއްގެ ކިބައިގައި އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

(1) އާންމު ސިއްޙަތުގެ ދާއިރާއިން ނުވަތަ ބަޔޮލޮޖިކަލް ސައިންސް ނުވަތަ އެނެލިޓިކަލް ސައިންސް ނުވަތަ ކެމިސްޓްރީގެ ދާއިރާއިން ނުވަތަ ފާމަސޫޓިކަލްގެ ދާއިރާއިން ފުރަތަމަ ޑިގްރީ ހާސިލްކޮށްފައިވުމުގެ އިތުރުން، މާސްޓަރސް ޑިގްރީއެއް ނުވަތަ އެ ފެންވަރުގެ ޕޯސްޓް ގްރެޖުއޭޓް ސަނަދެއް ހާސިލްކޮށްފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވުން؛

(2) ސިއްޙީ ދާއިރާގައި މަދުވެގެން 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވުން.

(ބ) ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން އޮތޯރިޓީން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އަދި ކަމާގުޅޭގޮތުން އޮތޯރިޓީން ނިންމާ އެންމެހައި ނިންމުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް މިނިސްޓަރަށް ޖަވާބުދާރީވާންވާނެއެވެ.

އޮތޯރިޓީގެ މުވައްޒަފުން

11. (ހ) އޮތޯރިޓީގެ މުވައްޒަފުންނަކީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނެވެ. އަދި އެ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް ހިނގާނީ، ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އޮތޯރިޓީގެ ފަންނީ އަދި އިދާރީ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާގެ ޑިސްކްރިޕްޝަނާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ބަޔާންކޮށް، އެ މުވައްޒަފުންގެ މަޤާމުގެ ސްޓްރަކްޗަރާއި އެކި ކަންކަމަށް މުވައްޒަފުން ތިބެންވާން އަދަދު ބަޔާންކުރާ، މުވައްޒަފުންގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑާއި، މިނިސްޓްރީގެ ލަފާގެ މަތިން އޮތޯރިޓީން އެކުލަވާލައި، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އެކުލަވާލާ އޮނިގަނޑާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އޮތޯރިޓީއަށް ބޭނުންވާ މުވައްޒަފުން އައްޔަންކޮށް ވަޒީފާދޭނީ، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުންނެވެ.

މަޞްލަޙަތު ފުށުއަރާ ކަންކަމުން އެއްކިބާވުމާއި ސިއްރު ކަންކަން

12. (ހ) އޮތޯރިޓީގެ މުވައްޒަފުން މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން އަދާކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުންތައް ނިންމުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ، ވަކި ފަރާތަކަށް ބުރަނުވެ، ނުފޫޒުން އެއްކިބާވެ ތިބެގެންނެވެ.

(ށ) އޮތޯރިޓީގެ އެއްވެސް މުވައްޒަފެއްގެ އަމިއްލަ މަޞްލަޙަތެއް ނުވަތަ ފައިދާއެއް ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ ނިންމާނަމަ، އެކަމެއް ބެލުމުގައި ނުވަތަ ނިންމުމުގައި، އެއްވެސް މިންވަރަކަށް އެ ފަރާތެއް ބައިވެރިވެގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އެފަދަ މަޞްލަޙަތެއް ނުވަތަ ފައިދާއެއް ނުވަތަ ގުޅުމެއް އޮތް ކަމެއްކަން ކުރިން އެނގިއްޖެ ނަމަވެސް، އެކަން އެނގުމާއެކު އެކަމެއް ބެލުމުން ނުވަތަ އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުމެއް ނިންމުމުން އެ މުވައްޒަފަކު ވަކިވާންވާނެއެވެ.

(ނ) އޮތޯރިޓީގެ އެއްވެސް މުވައްޒަފަކު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޭނާގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ވަކި ފަރާތަކަށް ބުރަވެވިދާނެފަދަ ގޮތެއްގައި، އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ހަދިޔާއެއް، ނުވަތަ މަންފާއެއް ލިބިފައި ކަމެއް، އޭނާގެ

އަމިއްލަ ނަމުގައި، ނުވަތަ އޭނާއާއި އާއިލީ ނުވަތަ ގާތީ ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ގުޅުމެއް އޮތް ފަރާތްތަކުގެ ނަމުގައި، ޤަބޫލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ށ) އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންނަށް މަޤާމުގެ ހައިސިއްޔަތުން ލިބޭ މަޢުލޫމާތަކީ ސިއްރުގެ ގޮތުގައި ހިފެހެއްޓެންޖެހޭ މަޢުލޫމާތެވެ. އެފަދަ މަޢުލޫމާތެއް، ޤާނޫނުން ހުއްދަކުރާ ގޮތުގައިމެނުން ހާމަކުރަންޖެހޭ ފަރާތަކަށް ހާމަކުރާ ކުރުން ފިޔަވައި އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ހާމަކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.

ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް

13. މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގައިމެނުން، ހެޔޮ ނިޔަތުގައި އޮފީހުގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ އޮފީހަށް ތަމްސީލުކުރާ އެހެން ފަރާތަކުން، އެފަރާތްތަކުގެ ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި ކުރާ ކަމަކާމެދު ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލާ ކަމަކާމެދު އޭނާގެ މައްޗަށް ދައުވާއެއް ނުއުފުލޭނެއެވެ.

މާލީ ކަންކަން

14. (ހ) އޮފީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ، ކޮންމެ އަހަރަކުވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ބަޖެޓުގައި ހިމަނައި، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔާއިން އެ އޮފީހަށް ދޫކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) އޮފީހުގެ އެންމެހައި ހިސާބުތަކާއި އެންމެހައި ލިޔެކިޔުންތައް ބަލަހައްޓަންވާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގައިމެނުންނެވެ.

ނޭޝަނަލް ފްރޯޑް ސްކްވޮޑް އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ބޯޑު

15. (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތުގައި [illegible] [illegible]، މި ޤާނޫނު އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ނޭޝަނަލް ފްރޯޑް ސްކްވޮޑް އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ބޯޑުގެ ނަމުގައި [illegible] ބޯޑު އުވިގެންދާނެއެވެ.

(ނ) ނޭޝަނަލް ފުޑް ސޭފްޓީ އެންޑް ކޮލިޓީ ބޯޑު އެކުލަވާލެވޭނީ، އަންނަނިވި 10 (ދިހައެއް) މެންބަރުންގެ މައްޗަށެވެ.

(1) ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް؛

(2) މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅާ އިސް ފަރާތެއް؛

(3) ކާބޯތަކެތީގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާގުޅޭ ކަންކަމުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮތޯރިޓީގެ ކަމާބެހޭ އިސްވެރިޔާ؛

(4) ކާބޯތަކެތީގެ ޒަރީޢާއިން ޖެހޭ ބަލިތައް ދެނެގަތުމުގައި ހެލްތު ޕްރޮފެޝަން އެޖެންސީގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަންނީ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން އެ އެޖެންސީން ކަނޑައަޅާ އިސް ފަރާތެއް؛

(5) އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެއިރެއްގައި ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ވުޒާރާގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން ވަޒީރު ކަނޑައަޅާ އިސް ފަރާތެއް؛

(6) މަސްވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެއިރެއްގައި ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ވުޒާރާގައި މަސައްކަތްކުރާ މަސްވެރިކަމާބެހޭ ފަންނީ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން ވަޒީރު ކަނޑައަޅާ އިސް ފަރާތެއް؛

(7) ދަނޑުވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެއިރެއްގައި ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ވުޒާރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ދަނޑުވެރިކަމާބެހޭ ފަންނީ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން ވަޒީރު ކަނޑައަޅާ އިސް ފަރާތެއް؛

(8) މިނިސްޓަރު ޢައްޔަނުކުރާ، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވާ ފުޑް ސައިންސްގެ މާހިރެއް؛

(9) ޚިދުމަތް ލިބިގަންނަ ފަރާތްތައް ތަމްސީލުކުރާ ޖަމްޢިއްޔާއަކުން ޢައްޔަނުކުރާ ފަރާތެއް؛

(10) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަން ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތެއް.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (8) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (10) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މެންބަރުން ބޯޑަށް ޢައްޔަނުކުރާނީ، އާންމުކޮށް އިޢުލާނުކުރުމުން، އެކަމަށް ކުރިމަތިލާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިންނެވެ.

(ރ) ޑިރެކްޓަރު ޖެނެރަލް ފިޔަވައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ދައުރަކީ 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ދައުރެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ މެންބަރުންގެ ފުރަތަމަ ދައުރު ހަމަވުމުން، އިތުރު އެއް ދައުރަށް އެ މެންބަރުން ބޯޑަށް ޢައްޔަނުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (7) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތައް ބޯޑުގައި ހިމެނޭނީ މަޤާމުގެ ހައިސިއްޔަތުން ކަމުގައިވާތީ، އެ ފަރާތްތައް ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ދެމިތިބޭނީ އެ ފަރާތްތައް ބޯޑުގައި ހިމެނޭ މަޤާމުގައި ދެމިތިބޭހާ ހިނދަކުއެވެ. އެފަރާތްތައް އެ މަޤާމުން ވަކިވެއްޖެނަމަ، ބޯޑުގެ މެންބަރުކަމުން ވަކިވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (10) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތް ފިޔަވައި ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ޢައްޔަނުކުރެވޭ ފަރާތްތަކާއި،

ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ވިޔަފާރިއެއް ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ އެނޫންވެސް ތަނެއްގައި މަސްލަހަތެއް އޮތް ފަރާތެއް ކަމުގައިވެގެންނުވާނެއެވެ.

(ކ) ބޯޑުގެ ރައީސްއަކީ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްއެވެ.

ބޯޑުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް

16. ބޯޑުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

(ހ) ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރާއި ސިއްހީ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުންނާއި ކާބޯތަކެއްޗަކީ ސިއްހަތަށް ފައިދާހުރި ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން އޮތޯރިޓީއަށް ލަފާއާއި އިރުޝާދާއި ފަންނީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(ށ) ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމުގައި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކަށް ހައްލު ހޯދުމުގައި އޮތޯރިޓީއަށް ލަފާދިނުން.

ބޯޑުގެ ބައްދަލުވުންތައް

17. (ހ) ބޯޑުގެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިދާރީ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާނީ އޮތޯރިޓީންނެވެ.

(ށ) ބޯޑުގެ ބައްދަލުވުންތައް ބޭއްވުމުގެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ސައިންޓިފިކް ކޮމިޓީ، ޕެނަލް އަދި ޓާސްކް ފޯސް ޤާއިމުކުރުން

18. ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމާއި ސިއްހީ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން އޮތޯރިޓީއަށް ފަންނީ ލަފާދިނުމަށްޓަކައި އަދި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށްޓަކައި، ސައިންޓިފިކް ކޮމިޓީއާއި، ފަންނީ ޕެނަލާއި، ޓާސްކް ފޯސްތައް ފަދަ ފަންނީ މަސައްކަތްކުރާނެ ކޮމިޓީތަކާއި ގްރޫޕުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން އެކުލަވާލެވިދާނެއެވެ.

ނޭޝަނަލް ހެލްތު ލެބޯރަޓަރީ 19.

(ހ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓުކުރާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ ކާބޯތަކެތި ޓެސްޓުކުރުމަށްޓަކައި، އަދި ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ތަންތަނާއި، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ ތަންތަނާއި، ނުވަތަ ގުދަންކުރާ ތަންތަނާއި، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ ތަންތަނާއި، ވިއްކާ ތަންތަނާއި، ފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަނުގެ ސިއްޙީ ރައްކާތެރިކަން ބެލުމަށް ކުރަންޖެހޭ ތަޙްލީލުތައް ކުރުމަށްޓަކައި ނޭޝަނަލް ހެލްތު ލެބޯރަޓަރީއެއް ޤާއިމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) ނޭޝަނަލް ހެލްތު ލެބޯރަޓަރީ ހިނގަމުންދާނީ އޮތޯރިޓީގެ ބެލުމުގެ ދަށުންނެވެ. އަދި އޮތޯރިޓީން އެ ލެބޯރަޓަރީ ހިންގަންވާނީ، އެފަދަ ލެބޯރަޓަރީ ހިންގުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤައުމީ އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ނ) ނޭޝަނަލް ހެލްތު ލެބޯރަޓަރީ ހިންގުމާއި، އެ ތަނުގައި ކުރަންޖެހޭ ތަޙްލީލުތައް ކުރުމާއި އަދި އެތަނުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ފެންވަރާއި މިންގަނޑުތަކާއި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ރިފަރަލް ލެބޯރަޓަރީ ކަނޑައެޅުން 20.

(ހ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ނޭޝަނަލް ހެލްތު ލެބޯރަޓަރީން ކުރެވެން ނެތް ހާލަތެއްގައި، އެކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމުގެ ގޮތުން އެހީތެރިކަން ހޯދުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ރިފަރަލް ލެބޯރަޓަރީތަކެއް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ރިފަރަލް ލެބޯރަޓަރީއަކުން ޚިދުމަތް ހޯދަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން، ޚިދުމަތް ހޯދާ ފަރާތާއި އެ ލެބޯރަޓަރީއާ ދެމެދު ވާ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުންނެވެ.

(ނ) ރިފަރަލް ލެބޯރަޓަރީ ކަނޑައެޅުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި ރިފަރަލް ލެބޯރަޓަރީން ތަޙްލީލުތައް ކުރުމަށްޓަކައި ސާމްޕަލް ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭގޮތުންނާއި ރިފަރަލް ސިސްޓަމް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އެކުލަވާލަންވާނެއެވެ.

ދެވަނަ ބައި

ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ މިންގަނޑުތައް

ތިންވަނަ ބާބު

ކާބޯތަކެތީގައި ހުންނަންޖެހޭ އާންމު ޝަރުތުތައް

ކާބޯތަކެތީގައި ހުންނަންޖެހޭ
އާންމު ޝަރުތުތައް

21. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ ނުވަތަ ބަންދުކުރާ ނުވަތަ ގުދަންކޮށް ރައްކާކުރާ ނުވަތަ އިމްޕޯޓްކުރާ ނުވަތަ އެކްސްޕޯޓްކުރާ ނުވަތަ ވިއްކާ ނުވަތަ ބޭނުންކުރާ ކާބޯތަކެތި ވާންވާނީ، ސިއްޙީގޮތުން ފައިދާހުރި، ރައްކާތެރި އަދި އާންމު ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންނުވާ ފަދަ ކާބޯތަކެއްކަމުގައެވެ.

(ށ) ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި އެއްވެސް ފަރާތަކުން އުފެއްދުން، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރުން، ނުވަތަ ބަންދުކުރުން، ނުވަތަ ރައްކާކުރުން، ނުވަތަ [illegible]، ނުވަތަ އެކްސްޕޯޓްކުރުން، ނުވަތަ އިމްޕޯޓްކުރުން، ނުވަތަ ވިއްކުން، ނުވަތަ ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ އެއްވެސް ފަރާތަކުން [illegible] ނުވާނެއެވެ.

(1) [illegible] ކާބޯތަކެތި؛

(2) [illegible] ކާބޯތަކެތި؛

(3) އިންސާނުން ބޭނުންކުރުމަށް ކަމުނުދާ ކާބޯތަކެތި؛

(4) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް ނުފެތޭ ކާބޯތަކެތި؛

(5) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓްކޮށްގެންނުވާނެ، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދައިގެންނުވާނެ ނުވަތަ ރައްކާކޮށްގެންނުވާނެ، ނުވަތަ ވިއްކައިގެންނުވާނެ ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދީގެންނުވާނެ ނުވަތަ ބޭނުންކޮށްގެންނުވާނެ ކަމަށް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ކާބޯތަކެތި.

ގަޑުބަޑުކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި

22. މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ގަޑުބަޑުކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި ނުވަތަ "އެޑަލްޓްރޭޓެޑް" ކާބޯތަކެތި ކަމުގައި ބެލެވޭނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައިވާ ކާބޯތަކެތިއެވެ.

(ހ) ވިއްކާ ފަރާތުން ވިއްކާފައިވާ ކާބޯތަކެތީގެ ޖާތް، ނުވަތަ އޭގައި ހިމެނޭ މާއްދާތައް ކަމަށް ނުވަތަ ފެންވަރު ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ގަންނަ ފަރާތަށް ދައްކަވައިދީފައިވާ ގޮތާ ޚިލާފަށް، އެ ކާބޯތަކެތި ގަންނަ ފަރާތަށް އޭގެ ސަބަބުން ގެއްލުންހުރި ގޮތަކަށް އެ އެއްޗެއްގެ ޖާތް ނުވަތަ އޭގައި ހިމެނޭ މާއްދާތައް ނުވަތަ ފެންވަރު ބަދަލުކޮށްފައިވުމުން؛

(ށ) ކާބޯތަކެތީގައި ހިމަނާފައިވާ ނުވަތަ ބޭނުންކޮށްފައިވާ މާއްދާއެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެ ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ޕެކޭޖްކޮށްފައިވާ ގޮތުން އިންސާނުންނަށް ގެއްލުންހުރި ގޮތަކަށް އެ ކާބޯތަކެތީގެ ޖާތަށް ނުވަތަ އޭގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކަށް ނުވަތަ ފެންވަރަށް ނޭދެވޭ ބަދަލެއް އައިސްފައިވުމުން؛

(ނ) ކާބޯތަކެތީގައި ހުންނަންޖެހޭ ބާވަތްތަކެއްގެ ބަދަލުގައި އެހެންވެސް ދެރަ ނުވަތަ ދަށް ފެންވަރުގެ އެހެން އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްފައި ހުރުމުން،

ނުވަތަ އެ އެއްޗެއްގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ މާއްދާއަކީ އެ އެއްޗެއްގައި ހުންނަންވީ މާއްދާއަށްވުރެ ދެރަ ނުވަތަ ދަށް ފެންވަރެއްގެ ނުވަތަ އެ އެއްޗެއްގައި ހުރެގެންނުވާނެފަދަ މާއްދާއެއް ކަމަށްވެފައި، އޭގެ ސަބަބުން އިންސާނުންނަށް ގެއްލުންހުރި ގޮތަކަށް އެ ކާބޯތަކެތީގެ ޒާތަށް ނުވަތަ އޭގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކަށް ނުވަތަ ފެންވަރަށް ބަދަލު އައިސްފައިވުން؛

(ރ) ކާބޯތަކެތީގައި ނުވަތަ އޭގެ ބައެއްގައި ހިމެނެންޖެހޭ މާއްދާއެއް އުނިކުރުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނުންނަށް ގެއްލުންހުރި ގޮތަކަށް އެ ކާބޯތަކެތީގެ ޒާތަށް ނުވަތަ އޭގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކަށް ނުވަތަ ފެންވަރަށް ބަދަލު އައިސްފައިވުން؛

(ބ) އެކި ބާވަތުގެ ކާބޯތަކެތީގައި ހުންނަންޖެހޭ ފެންވަރު ކަމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށްވުރެ ލިބެންހުރި ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ދަށްވުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނުންނަށް ގެއްލުންހުރި ގޮތަކަށް އެ ކާބޯތަކެތީގެ ޒާތަށް ނުވަތަ އޭގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކަށް ނުވަތަ ފެންވަރަށް ބަދަލު އައިސްފައިވުން؛

(ޅ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގެ ދަށުން މަނާކޮށްފައިވާ ބާވަތެއް، ކާބޯތަކެއްޗަށް އިތުރުކޮށްފައިވުން؛

(ކ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާއި މިންގަނޑުތަކުގައި ހުއްދަކޮށްފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް އެކި މާއްދާތައް އެއްކޮށްގެން ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކޮށްފައިވުން.

ތާހިރުނޫން ކާބޯތަކެތި

23. މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ތާހިރުނޫން ނުވަތަ "އިމްޕިއުރ" ކާބޯތަކެތި ކަމުގައި ބެލެވޭނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެއްޗެވެ.

(ހ) ވިހައެއް ނުވަތަ ސިއްހަތަށް ގެއްލުން ލިބިދާނެ ފަދަ މާއްދާއެއް ނުވަތަ ބައެއް އެކުލެވޭ ކާބޯތަކެތި؛

(ށ) ކެމިކަލް ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގައި ހިމެނުން މަނާ މާއްދާއެއް ހިމަނާފައިވާ ކާބޯތަކެތި؛ އޭގެ ތިރީގައި، އެ ކާބޯއެއްޗެއްގެ ބާވަތުން ކޮންމެހެން އަޅަންޖެހޭ، އަދި ކާބޯތަކެތީގައި ހިމެނުން ހުއްދަ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާފައިވާ މާއްދާތަކާއި ކެމިކަލްތައް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަކި މިންގަނޑަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ކާބޯތަކެތީގައި ހިމަނާފައިވާ މާއްދާތައް ނުވަތަ ކެމިކަލްތަކެއް ނުހިމެނެއެވެ.

(ނ) ޢާންމު ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑަށް ނުފެތޭ ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށް، [illegible] ބަންދުކޮށް ނުވަތަ ގުދަންކޮށްފައިވުމުގެ ސަބަބުން [illegible] ތަޣައްޔަރުވެ، ނުވަތަ އެތަކެތީގައި ހުންނަންޖެހޭ ސިއްހީ ރައްކާތެރިކަން ގެއްލިފައިވާ ކާބޯތަކެތި؛

(ރ) އިންސާނުންނަށް ޖެހޭ ބައްޔެއް ނުވަތަ ގައިންގަޔަށް އަރާފަދަ ބައްޔެއް ޖެހިފައިވާ ޖަނަވާރަކުން ނުވަތަ ގަސްގަހާއިގެހީގެ ބާވަތްތަކުން އުފައްދާފައިވާ ނުވަތަ ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި؛

(ބ) ސިއްހަތަށް ގެއްލުން ލިބޭފަދަ މާއްދާއެއް ހިމެނޭ އެއްވަރަކުން ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ ތާޒާކަމާއި ސާފުތާހިރުކަން ގެއްލޭފަދަ ގޮތަކަށް ބަންދުކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި؛

(ޅ) ކުނިވެފައިވާ ނުވަތަ ހަލާކުވެފައިވާ، ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ ބަލިޖެހިފައިވާ ޖަނަވާރުގެ ނުވަތަ ގަސްގަހާގެހީގެ ބާވަތްތަކުގެ [illegible] [illegible]

ކެއުމަށް އެކަށީގެންނުވާ ކާބޯތަކެތި؛

(ކ) ކާބޯތަކެއްޗާ އެ އެއްޗެއް އެކުލުމުން ކާބޯތަކެތި ވިހަވާން ނުވަތަ އޭގެ ސަބަބުން ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންވާނެ މާއްދާއަކުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކޮންޓޭނަރެއް ނުވަތަ [illegible] ކާބޯތަކެތި ބަންދުކުރާ އާލާތްތަކާއި ބަންދުކޮށްފައިވާ، އެފަދަ މާއްދާއެއްގެ އަސަރުކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި.

އިންސާނުން ބޭނުންކުރުމަށް އެކަށީގެންނުވާ ކާބޯތަކެތި

24. މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އިންސާނުން ބޭނުންކުރުމަށް އެކަށީގެންނުވާ ކާބޯތަކެތި ކަމުގައި ބެލެވޭނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެއްޗެވެ.

(ހ) ބައްޔެއް ޖެހިފައިވާ، ނުވަތަ މަރުވެގެން ކަނޑިފައިވާ ޖަނަވާރު ނުވަތަ ގަސްގަހާގެހީގެ ބާވަތްތަކެއް؛ އަދި

(ށ) ކާބޯތަކެތީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަން އެކަށީގެންނުވާ ޖަނަވާރެއްގެ ބައެއް.

ކާބޯތަކެތި ބަންދުކުރުމާއި ލޭބަލްކުރުން

25. (ހ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓްކުރާ ކާބޯތަކެއްޗާއި އެކްސްޕޯޓްކުރާ ކާބޯތަކެއްޗާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދައި ބަންދުކުރާ ކާބޯތަކެއްޗާ، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ލޭބަލްކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތިކަން ކަށަވަރު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކާބޯތަކެތި ލޭބަލްކުރުމުގައި ހިމަނަންޖެހޭ ބައިތަކުގެ މަޢުލޫމާތު، ބޭރު ފުށުގައި ލޭބަލް [illegible] ކާބޯތަކެއްޗާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ލިޔުމުން ބަޔާންކުރެވޭ އުސޫލުތަކަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކާބޯތަކެތި [illegible] ބޭނުންކުރާ ބާވަތްތަކާއި އަދި އެ އެއްޗެއްގެ [illegible] މަޢުލޫމާތު، [illegible]

ފަދަ މާއްދާއެއް ހިމެނޭނަމަ އެކަން އަސާސީގޮތުން، ކޯޕަރޭޓްއާގުޅޭ ސިވިލް ޤަވާޢިދުތަކުގައި، ކޯޕަރޭޓުގެ ބޯޑަށް ބަލައި، އެ ކޯޕަރޭޓުގައި ހިމަނަންޖެހޭ އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތައި، ކޯޕަރޭޓުގެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ އަދި/ނުވަތަ ބަންދުކުރެވުން ތަރައްޤީއަށް އެ ކޯޕަރޭޓުގެ ދުސްތޫރު ހަމަވާ ތާރީޚް ފަދަ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ހިމެނުމުގެ އުސޫލުތަކެއް، މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ބަންދުކޮށް ފޫބައްދަލުކުރުމުން ފަހުގައި ދެނެގަނެ، އެއްވެސް ވަގުތެއްގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ ކޯޕަރޭޓް ވިއްކައި، ނުވަތަ އެކްސްޗޭންޖް ނުވަތަ ލިސްޓްކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ އަނބުރާ ގެނެސް ޓްރާންސްފަރ ކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އެއްވެސް ފަރާތަކުން، ޕާޓްނަރޝިޕާއި ނުވަތަ އަސާސީ އިންޓަރެސްޓް ޕާޓްނަރޝިޕާ ކޯޕަރޭޓް ވިއްކައިގެން ނުވަތަ ލިސްޓްކުރެވިގެން ނުވަތަ އަނބުރާ ގެނެސް ޓްރާންސްފަރ ކުރެވޭނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ކޯޕަރޭޓް ވިއްކާ ފަރާތްތައް، ލިސްޓްކުރާ ފަރާތްތައް، އަނބުރާ ގެނެސްދޭ ފަރާތްތައް އަދި ޓްރާންސްފަރ ކުރާ ފަރާތްތައް މި ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދޫކުރާ ލައިސަންސް ހިފައިގެން ނުވަތަ ބޭރުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންވާނެއެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "އަސާސީ އިންޓަރެސްޓް ޕާޓްނަރޝިޕާ ކޯޕަރޭޓް" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ، ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ މަރުކަޒެވެ.

(1) ކޯޕަރޭޓްގައި ހަރުދަނާކަމާ ގުޅޭ ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓް އިންވެސްޓަރުން އާމްދަނީ ސިފައިއް ހުރި ކަމަށް

ދެއްކުން؛

(2) ކާބޯތަކެތީގެ ބާވަތެއްގެ ނަން އޮޅުވާލައިގެން ވިއްކުން؛

(3) ކާބޯތަކެތީގައި ހަރުކޮށްފައިވާ ލޭބަލްގައި ކާބޯތަކެތި އުފެއްދި ފަރާތް ނުވަތަ ކުންފުނި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތަކީ އެތަކެތި އުފެއްދި އަސްލު ފަރާތް ކަމުގައި ނުވުން؛

(4) ވިއްކުމަށް ތައްޔާރުކުރާ ކާބޯތަކެތި ވިއްކުމަށްޓަކައި ބަންދުކޮށްފައިވާ ޕެކެޓްގައި އުފެއްދި މީހާގެ އެދުމާއެކު އޭނާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް ޖަހާފައިވީ ނަމަވެސް:

i. އެ އުފެއްދުމަކީ އެހެން މީހެއްގެ އުފެއްދުމެއް އަސްލަކަށް ބަލައިގެން ހަދާފައިވާ އެއާ އެއްބާވަތެއްގެ އެއްޗަކަށްވާނަމަ، ނުވަތަ ވިއްކާ ކާބޯތަކެތީގެ އުފެއްދުމަކީ އެހެން ނަމެއްގައި ވިއްކަމުންދާ އުފެއްދުމަކާ ވައްތަރުވުމުގެ ސަބަބުން، މި ދެ އުފެއްދުން [illegible] [illegible] އޮޅުން އަރައިގެންވާ ޒާތުގެ އެއްގޮތް ކަމެއް ހުރި ކާބޯތަކެތި ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

ii. ސާފުކޮށް ފާޅުވާ ގޮތަށް ލޭބަލްކޮށްފައިނުވުމުގެ ސަބަބުން އޭގެ އަސްލު ޒާތި ކާބައިކަން އެނގެންނެތް ކާބޯތަކެތި ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

iii. ކާބޯތަކެތީގައި އެކުލެވޭ ބާވަތްތަކާ ބެހޭގޮތުން [illegible] މައުލޫމާތު ހިމަނާފައިވުން؛ ނުވަތަ

iv. ވަކި ޤައުމެއް ނުވަތަ ތަނެއްގެ ކާބޯމަކެޓި ކަމަށް
އޮޅުވާލައިގެން ބުނުން ނުވަތަ ދެއްކުން.

(5) އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް، [illegible]
ބަންދުކޮށްފައިވާ ކާބޯމަކެޓީގައި ހިމެނުން:

i. ކާބޯމަކެޓީގައި ފުޓް [illegible] ބޭނުންކުރުމަށްފަހު
އެކަން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] ގަވާއިދު
ނުވަތަ މިންގަނޑަކާ ޚިލާފުވުން؛

ii. ޚާއްސަ [illegible] [illegible] ތައްޔާރުކޮށްފައި
ހުންނަ ކާބޯމަކެޓީގެ [illegible] ބަޔާންކުރަންޖެހޭނެ
ކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ މައުލޫމާތު އެ އެއްބަސްވުމުގައި
އެނގެން ނެތުން ނުވަތަ އެ އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނޭ
[illegible] ފައިދާތަކާއި [illegible] [illegible]
މިންވަރާއި އަދި [illegible] ބޭނުމަށްޓަކައި އެ
އެއްބަސްވުމުގެ މަސްދަރު، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް
ގަންނަ މީހާއަށް އެނގެން ނެތުން؛

iii. މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރާ ކާބޯމަކެޓީގައި ވަކި މުއްދަތެއް ހުރުން
ރައްކާތެރި ކަމަށް ބަޔާންކުރާ މިންގަނޑެއް [illegible]
ގޮތަށް [illegible] [illegible].

(٦) ކާބޯމަކެޓީ ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ ގަންނަ ފަރާތަކުން، ސާފުވާ ގޮތަށް ވިއްކާ
ކާބޯމަކެޓީ އުފެއްދި ތަނާއި، އޭގައި އުފެއްދުނު ބައިތަކާއި، އޭގައި
އުފެއްދުމުގެ ނިއުޓްރަލް [illegible] [illegible] މިންވަރާއި،

ރައްކާކޮށް ބަހައްޓާނެ ގޮތާއި ބޭނުންކުރާނެ ގޮތުގެ މައުލޫމާތާއި، އަދި
މީގެ އިތުރުންވެސް ބޭނުންވާ އެހެން މައުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.

މިންގަނޑަށް ނުފެތޭ ކާބޯތަކެތި

26. މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "މިންގަނޑަށް ނުފެތޭ ކާބޯތަކެތި" ކަމަށް ބެލެވޭނީ، އޮތޯރިޓީން ވަކި މިންގަނޑެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކާބޯތަކެތި އެ މިންގަނޑަށް ނުފެތުމަށް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން ބަލައިގަނެފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ވަކި މިންގަނޑެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކާބޯތަކެތި އެ މިންގަނޑަށް ނުފެތުމަށް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއްވެސް މިންގަނޑުތަކަށް ކާބޯތަކެތި ނުފެތުމަށް ނުވަތަ ކާބޯތަކެތި އުފެއްދި ފަރާތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް އެކާބޯތަކެތި ނުފެތުމަށެވެ.

ހަތަރުވަނަ ބާބު

ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި އެތަންތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް

ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަން

27. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަން" ކަމަށް ބެލެވޭނީ، ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރާ ތަންތަނާއި، ފުޑްކޯޓް ނުވަތަ ރެސްޓޯރަންޓުތަކާ ތަންތަނާއި، ބޭކަރީތަކާ ތަންތަނާއި، ކޮފީޝޮޕުތަކާ ތަންތަނާއި، ރައްކާކުރާ ނުވަތަ ގުދަންކުރާ ތަންތަނާއި، ވިއްކާ ތަންތަނާއި، އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލުމާއި ޚިދުމަތްދިނުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ ތަންތަން ހިމެނޭގޮތުން، ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރާ ތަންތަނާއި، އެނޫންވެސް ވިޔަފާރި އުސޫލުން ނުވަތަ ޢާންމުންނަށް ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ އެންމެހައި ތަންތަނަށެވެ.

(ށ) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނަކީ، މި ބާބުގައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތަކަށް ފެތޭ ތަންތަން ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

ކޯޕަރޭޓިވްގެ ވިޔަފާރި

28. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ކޯޕަރޭޓިވްގެ ވިޔަފާރި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ އެނޫން ގޮތަކަށް ހިންގާ ކޯޕަރޭޓިވްގެ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ މުޢާމަލާތްތަކަށެވެ.

(ށ) ވިޔަފާރި އުސޫލުން ނުވަތަ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަކީ ކޯޕަރޭޓިވްގެ ވިޔަފާރިކުރުން ކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.

(1) ކޯޕަރޭޓިވް ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި އުފެއްދުން؛

(2) ކޯޕަރޭޓިވް ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި ޕްރޮސެސްކުރުން؛

(3) ކޯޕަރޭޓިވް ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި ބަންދުކުރުން؛

(4) ކޯޕަރޭޓިވް ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި ރައްކާކުރުމާއި ގުދަންކުރުން؛

(5) ކޯޕަރޭޓިވް ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލުމާއި ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(6) ކޯޕަރޭޓިވް ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި އިމްޕޯޓްކުރުން؛

(7) ކޯޕަރޭޓިވް ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރުން؛

(8) ކާބޯތަކެތި ނުވަތަ ކާބޯތަކެތި ހެދުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި ވިއްކުން؛

(9) ކޭޓަރިންގެ ޚިދުމަތެއް މެދުވެރިކޮށް ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(10) ނޭޝަނަލް ފުޑް ސޭފްޓީ އެންޑް ކޮލިޓީ ބޯޑުގެ ލަފާގެ މަތިން ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރީގެ ގޮތުގައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އެހެން ކަންކަން.

(ށ) އަންނަނިވި ފަރާތްތަކާއި ކަންކަމަކީ ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުން ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

(1) އެފަރާތަކުން ކުރާ މައިގަނޑު ވިޔަފާރިއަކީ ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރި ނޫން އެހެން ވިޔަފާރިއެއް ކަމަށްވާއިރު، އެހެންނަމަވެސް ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތަކަށް ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތެއް ކަމުގައިވާ ފަރާތްތައް؛

(2) ނޭޝަނަލް ފުޑް ސޭފްޓީ އެންޑް ކޮލިޓީ ބޯޑުގެ ލަފާގެ މަތިން ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރިއެއް ނޫން ކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ކަންކަން.

ކާބޯތަކެތި ވިއްކުން

29. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ކާބޯތަކެތި ވިއްކުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތި ޕްރޮސެސްކުރުމާއި ހިފެހެއްޓުމާއި އެއްކުރުމާއި އެތެރެކުރުމާއި އުފެއްދުމާއި ރައްކާކުރުމާއި ގެންދިއުމާއި ޕެކޭޖުކުރުމާއި އަދި މިނޫންވެސް އިންސާނާ ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ކުރާ ކާބޯތަކެތި ވިއްކުމުގެ އެންމެހައި މުޢާމަލާތްތަކަށެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އިންސާނާ ބޭނުންކުރުމަށް ކާބޯތަކެތި ވިއްކުމުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނެއެވެ.

(1) ކާބޯތަކެތި ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ ބާވަތެއް ހިމެނޭ އެއްޗެއް ވިއްކުން ނުވަތަ ވިއްކަން ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ވިއްކަން ބަހައްޓުން ނުވަތަ ވިއްކުމުގެ ބޭނުމުގައި އަތުގައި ބަހައްޓުން، ނުވަތަ ކާބޯތަކެތި ވިއްކުމަށް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ކާބޯތަކެތި ވިއްކުމުގެ ބޭނުމަށް ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓްކުރުމާއި އެކްސްޕޯޓްކުރުން؛

(2) ކާބޯތަކެތި އެކަތި އަނެކައްކަށް ބަދަލުކުރުން؛

(3) ވަކި ޚިދުމަތެއްގެ އަގުގެ ތެރޭގައި ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުން ހިމެނޭނަމަ ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(4) ޒިޔާފަތެއް، ނުވަތަ ހޮޓަލެއް ނުވަތަ ރެސްޓޯރަންޓެއް ނުވަތަ އެހެންވެސް ތަނެއްގައި، އަގުގެ ބަދަލުގައި ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(5) އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ވަޒީފާއަދާކުރާ ފަރާތަށް ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(6) ވަކި ތަނެއް އިސްތިހާރުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(7) އެކަށީގެންވާ މުޤާބިލަކަށް ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުން.

(ނ) އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދޭހިނދަކު، ކާބޯތަކެތި ވިއްކުމާއި، ވިއްކުމަށް ހުށަހެޅުމަކީ، އިންސާނާ ބޭނުންކުރުމަށް ކާބޯތަކެތި

ވިއްކުމާއި ވިއްކުމަށް ހުށަހެޅުން ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ތަންތަން **.30** (ހ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ތަންތަން ހުންނަންވާނީ އެ ތަނެއް ހަދާފައިވާ ގޮތަކުން ނުވަތަ އެ ތަނެއްގައި ބޭނުންކުރާ ވަސީލަތަކުން ނުވަތަ އެތަނެއްގެ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ނިޒާމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ކަމަކުން ކާބޯތަކެތި ތަޢައްރުޒުނުވާނެފަދަ ގޮތަކަށެވެ.

(ށ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ތަންތަނުގައި ހުންނަންޖެހޭ ރައްކާތެރިކަމާއި ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާން ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ފަރާތްތަކުން އުފައްދާ ކާބޯތަކެތީގައި މި ޤާނޫނުގެ ދިހަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމު ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

(ރ) ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމުގެ މަސައްކަތް ފެށުމުގެ ކުރިން އެ ތަނެއް އުފައްދާ ތަން އަދި އުފައްދާ ފަރާތް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓަރީކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ފަރާތްތަކުން މަސައްކަތްކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހޯދަންޖެހޭ ކަމާބެހޭ ލައިސަންސް ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ.

ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރުން **.31** (ހ) ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގައި ތައްޔާރުކުރާ ކާބޯތަކެތީގައި މި ޤާނޫނުގެ ދިހަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމު ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

(ށ) ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރާ ތަންތަން އަދި ތައްޔާރުކުރާ ފަރާތްތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް އޮތޯރިޓީގައި

ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކޯޕަރޭޓިވް ތައްޔާރުކުރާ ތަންތަން އަދި ތައްޔާރުކުރާ ބާވަތްތަކުން، އެ ތަންތަނުގައި ކޯޕަރޭޓިވް ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހޯދަންޖެހޭ ކަމާބެހޭ ލައިސަންސް ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ.

ކޯޕަރޭޓިވް ގުދަންކުރާ ތަންތަން

32. ކޯޕަރޭޓިވް ގުދަންކުރާ ތަންތަން ފަރުމާކޮށްފައި ހުންނަންވާނީ، އަދި އެތަންތަނުގައި ކޯޕަރޭޓިވް ރައްކާކޮށްފައި ހުންނަންވާނީ މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

ހޯލްސޭލްކޮށް އަދި ރީޓެއިލްކޮށް ވިއްކާ ކޯޕަރޭޓިވް ވިއްކާ ތަންތަން

33. (ހ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން، ހޯލްސޭލްކޮށް އަދި ރީޓެއިލްކޮށް ވިއްކާ ކޯޕަރޭޓިވް ވާންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ތިންވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢާންމު ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާ ތަނެއް ކަމުގައެވެ.

(ނ) ހޯލްސޭލްކޮށް އަދި ރީޓެއިލްކޮށް ކޯޕަރޭޓިވް ވިއްކާ ތަންތަން ފަރުމާކޮށްފައި ހުންނަންވާނީ، އެ ތަންގައި ބަހައްޓާ ކޯޕަރޭޓިވް ތަޣައްޔަރުނުވާނެ ފަދަ ގޮތަކަށެވެ.

ކޯޕަރޭޓިވް އިޝްތިހާރުކުރުން

34. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ކޯޕަރޭޓިވް އިޝްތިހާރުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޯޕަރޭޓިވް ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް އުފެއްދުމަށް ބޭނުންކުރާ ކޯޕަރޭޓިވްގެ ބާވަތެއް ގަނެވިއްކުން ނުވަތަ ބޭނުންކުރުން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި، ސީދާގޮތެއްގައި ނުވަތަ ނުސީދާގޮތެއްގައި ވިޔަފާރިކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އާންމުކޮށް ރައްޔިތުންނާ މުޢާސަލާތުކުރުމެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުޢާސަލާތުކުރުން ކަމަށް ބެލެވޭނީ، އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އޯޑިއޯ ނުވަތަ ވިޝުއަލް ނުވަތަ

ވީޑިއޯ ނުވަތަ އެނޫންވެސް ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ޕްރިންޓް ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކް މީޑިއާ ނުވަތަ އިންޓަރނެޓް ނުވަތަ އެނޫންވެސް މީޑިއަމްއެއް މެދުވެރިކޮށް ވަކި ބާވަތެއް ނުވަތަ އެއްޗެއްގެ މަޤުބޫލުކަން އިތުރުކުރުމަށް ހިނގާ ޙަރަކާތްތަކަށެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި، ކާބޯތަކެތީގެ މަޤުބޫލުކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ޕެކޭޖުގައި ހިމަނާ މަޢުލޫމާތާއި އެފަދަ އެހެން ލިޔެކިޔުންތަކާއި އެހެނިހެން ވަސީލަތްތަކާއި، ވިޔަފާރީގެ މަޤްޞަދުގައި ވަކިވަކި ފަރުދުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ހިނގާ [illegible] ފަދަ [illegible] ޙަރަކާތްތަކެއްވެސް ހިމެނެއެވެ.

(ނ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ކާބޯއެއްޗެއް އިޝްތިހާރުކުރަންވާނީ އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅައި ފާސްކުރުމަށްފަހުގައެވެ.

(ރ) ކާބޯތަކެތި އިޝްތިހާރުކުރަން ފާސްކުރުމަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ގޮތާއި، އިޝްތިހާރުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުގެ އުސޫލުތަކާއި، އިޝްތިހާރުކުރުމުގައި މަނާ ކަންކަން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކާބޯތަކެތި އިޝްތިހާރުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ޢަމަލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކާބޯތަކެތި އިޝްތިހާރުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް އިޝްތިހާރުކޮށްފައިނުވާކަން ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭނީ އިޝްތިހާރުކުރާ ފަރާތުންނެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި، އަންނަނިވި ކަންކަމަކީ އިޝްތިހާރުކުރާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވާ ދިފާޢެވެ.

(1) އިސްތިހާރުގައި ހަޤީޤަތާ ޚިލާފު މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭކަން ނުވަތަ އިސްތިހާރުގެ ސަބަބުން ޢާންމުންނަށް އޮޅުވާލެވޭކަން އިސްތިހާރުކުރާ ފަރާތަށް އެނގިފައި ނުވުން؛ އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން އެނގިފައިނުވާ ކަމަށް ބުނެވިދާނީ، އެކަން އެގޮތަށް ނުވާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ބަލަންޖެހޭ ކަންކަން އެފަރާތުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ބަލައިފައިވާ ހާލަތުގައެވެ.

(2) އެފަރާތަކީ އިސްތިހާރުކުރުމުގެ ވިޔަފާރިކުރާ މީހަކު ކަމުގައިވާނަމަ، އިސްތިހާރު ހަވާލުކުރި ފަރާތުން ދީފައިވާ ގޮތަށް، އަދި އޮތޯރިޓީން ފާސްކޮށްފައިވާ ގޮތަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނައުމަކާ ނުލައި އިސްތިހާރު ޝާއިޢުކޮށްފައިވުން.

ކާބޯތަކެތި އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލުން

35. ކާބޯތަކެތި އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލުމުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާއި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ހަދިޔާކުރާ ކާބޯތަކެތި

36. (ހ) ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފަރާތަކުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ފަރާތަކުން ދައުލަތަށް ހަދިޔާކުރާ ކާބޯތަކެތީގައި، މި ޤާނޫނުގެ ތިންވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުރިހާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަ ވާންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ ކާބޯތަކެތީގެ ތެރެއިން އެއްޗެއް، ކާބޯތަކެތީގެ މިންގަނޑާ ފުރިހަމަނުވާ ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަން އޮތް ހިސާބު ބަލައި، އެކަމާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅާނީ އޮތޯރިޓީންނެވެ.

(ނ) ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފަރާތަކުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ފަރާތަކުން ދައުލަތަށް ހަދިޔާކުރާ ކާބޯތަކެތި ތަޤުސީމުކުރުމުގެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ކޮމޮޑިޓީ ވިއްކާ މާރުކެޓު ފަދަ ތަންތަން

37. (ހ) ކޮމޮޑިޓީ ވިއްކާ މާރުކެޓު ފަދަ ތަންތަނަކީ މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަވާ ތަންތަން ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޮމޮޑިޓީ ވިއްކާ މާރުކެޓު ފަދަ ތަންތަނުގައި ވިއްކާ ކޮމޮޑިޓީތަކީ މި ޤާނޫނުގެ ދިހަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްލާމީ ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ކޮމޮޑިޓީ ވިއްކާ މާރުކެޓު ފަދަ ތަންތަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ބައިވެރިވެފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި، ތަކެތި ވިއްކާ ގަނެވޭ ކޮމޮޑިޓީ ވިއްކުމުގެ މުޢާމަލާތު ހިނގާ އޮންލައިން ކޮށް ވިއްކާ މާރުކެޓުގެ ހިންގާ ސަރަޙައްދުތަކަށެވެ.

ކޮމޮޑިޓީ ވިއްކާ ގޭޓްވޭތަކާއި އެކައުންޓްތަކާއި ސެޓްލްމެންޓް

38. (ހ) ކޮމޮޑިޓީ ވިއްކާ ގޭޓްވޭ ނުވަތަ އެކްސްޗޭންޖް އެކައުންޓް ސެޓްލްމެންޓް ފަދަ ތަންތަނަކީ މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަވާ ތަންތަން ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޮމޮޑިޓީ ވިއްކާ ގޭޓްވޭ ނުވަތަ އެކްސްޗޭންޖް އެކައުންޓް ސެޓްލްމެންޓް ފަދަ ތަންތަނުން ވިއްކާ ކޮމޮޑިޓީތަކީ މި ޤާނޫނުގެ ދިހަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްލާމީ ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަ ވާންވާނެއެވެ.

ކަސްޓޯޑިއަންގެ ހިދުމަތް

39. (ހ) ކަސްޓޯޑިއަންގެ ހިދުމަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ކޮމޮޑިޓީ ފުރުޞަތުދެއްވުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮޕަރޭޓްކުރާ ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ޝަރީޢަތުގެ ހިދުމަތްތަކެވެ.

(ށ) ކަސްޓޯޑިއަންގެ ހިދުމަތުގެ ގޮތުގައި ފުރުޞަތުދޭ ކޮމޮޑިޓީތަކީ މި ޤާނޫނުގެ ދިހަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްލާމީ ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަ ވާންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޭޓަރިންގެ ޚިދުމަތެއް މެދުވެރިކޮށް ފޯރުކޮށްދޭ ކާބޯތަކެތީގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާއި، އެފަދަ ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިގައާއި ތަންތަނުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

40. ކާބޯތަކެތި ތަފްތީޝުކުރާ ލެބޯރަޓަރީ

(ހ) ކާބޯތަކެތީގެ ސިއްޙީ ރައްކާތެރިކަން ބެލުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ އެނޫންވެސް ތަޙްލީލުކުރުމަށްޓަކައި، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކާބޯތަކެތި ތަފްތީޝުކުރާ ލެބޯރަޓަރީއެއް ޤާއިމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާއިމުކުރާ ކާބޯތަކެތި ތަފްތީޝުކުރާ ލެބޯރަޓަރީތަކުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ މިންގަނޑު ކަނޑައަޅާނީ، އަދި އެ ލެބޯރަޓަރީއެއް ހިންގުމުގެ ސަރުޓިފިކެޓް ކަނޑައަޅައި އެ ހުއްދަ ދޫކުރާނީ، އޮތޯރިޓީންނެވެ.

41. ކާބޯތަކެތީގެ މަސައްކަތްތެރިން

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ކާބޯތަކެތީގެ މަސައްކަތްތެރިން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ މުވައްޒަފުން، ތައްޔާރުކުރާ މުވައްޒަފުން، ބަންދުކުރާ މުވައްޒަފުން، ކާބޯތަކެތި އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް އުފުލާ މުވައްޒަފުން، ވިއްކާ މުވައްޒަފުން، އެނޫންވެސް ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދިނުމުގައި ކާބޯތަކެތި ގެންގުޅޭ އެންމެހައި ފަރާތްތައް ހިމެނޭނެއެވެ.

(ށ) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ ކާބޯތަކެތީގެ މަސައްކަތްތެރިންނަކީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ޢާންމު ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތަކާއި، ސިއްޙީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކާބޯތަކެތީގެ [illegible] [illegible] ވާންވާނެއެވެ.

(ނ) ކޯޕަރޭޓިވްގެ މަސައްކަތްތެރިންގެ ހިބައިގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތަކާއި، އެފަރާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ އިތުރު ޝަރުތުތަކެއް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކުގެ ތެރޭގައި، އަންނަނިވި ކަންކަމާގުޅޭ އުސޫލުތައް ހިމެނެންވާނެއެވެ.

(1) މަސައްކަތްތެރިންގެ ހިބައިގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ އާންމު ސާފުތާހިރުކަމާއި، ސިއްހީގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް؛

(2) ކޯޕަރޭޓިވް ގެންގުޅުމުގެ އާންމު ސާފުތާހިރުކަން؛

(3) ކޯޕަރޭޓިވްގެ މަސައްކަތްތެރިންގެ ތެރެއިން އެކި ގިންތީގެ މަސައްކަތްތެރިން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އަސާސީ ތަމްރީންތައް؛

(4) ކޯޕަރޭޓިވްގެ މަސައްކަތްތެރިން ހަދަންޖެހޭ ސިއްހީ ޓެސްޓުތަކާއި، ވެކްސިނުތައް ހެދުން ލާޒިމުކުރުމާއި، ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑު ފުރިހަމަނުވާ ހާލަތްތަކުގައި ފިޔަވަޅުއެޅުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް.

ތިންވަނަ ބައި

ކޯޕަރޭޓިވްގެ ވިޔަފާރިކުރުން

ފަސްވަނަ ބާބު

ކޯޕަރޭޓިވްގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި ފަރާތްތައް ރަޖިސްޓަރީކުރުމާއި ލައިސަންސް ދޫކުރުން

ރަޖިސްޓަރީކުރުން

42. (ހ) ކޯޕަރޭޓިވްގެ ޚިދުމަތްދޭ ކޮންމެ ތަނެއް، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީގައި

ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ އެންމެހައި ފަރާތްތައް، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވިއްކާ ކާބޯތަކެތީގެ ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ ވަކި ބާވަތްތަކެއްގެ ކާބޯތަކެތި ވިއްކުމުގެ ކުރިން، އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އެ އަކުރުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގެ މާނައިގައި، މީހުން ދިރިއުޅޭ ތަންތަނާއި، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ވަގުތީގޮތުން ޤާއިމުކުރާ މާރުކޭޓުތަކާއި އުޅަނދުތަކާއި ސްޓޭންޑްތަކެއް ނުހިމެނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އެ އަކުރުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކުގެ މާނައިގައި، މީހުން ދިރިއުޅޭ ތަންތަނާއި، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ވަގުތީގޮތުން ޤާއިމުކުރާ މާރުކޭޓުތަކާއި އުޅަނދުތަކާއި ސްޓޭންޑްތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތައް ނުހިމެނެއެވެ.

(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރީކުރަންޖެހޭ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި، ފަރާތްތައް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށެވެ.

(ކ) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި، ފަރާތްތައް ރަޖިސްޓްރީކުރާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ފީއެއް ނެގުމަށްފަހުގައެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކުރަންޖެހޭ ކޯޕަރޭޓިވްގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި ފަރާތްތައް ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގައާއި އެ ތަންތަނުގެ ރަޖިސްޓަރީ އާކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

43. **ލައިސަންސް ދޫކުރުން**

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޕަރޭޓިވްގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި ފަރާތްތައް އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށްފަހު އެ ތަނަކުން ނުވަތަ އެ ފަރާތަކުން ކޯޕަރޭޓިވްގެ ޚިދުމަތް ދޭން ފަށަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮފީހުން ދޫކުރާ ކޯޕަރޭޓިވްގެ ޚިދުމަތްދިނުމުގެ ލައިސަންސް ހޯދުމަށް ފަހުގައެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކުރާ ކޯޕަރޭޓިވްގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނަށާއި ފަރާތްތަކަށް ލައިސަންސް ދޫކުރުމާއި، ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގައި ރިއާޔަތްކުރާނެ ކަންކަމާއި، ލައިސަންސްގެ މުއްދަތާއި، ލައިސަންސް އާކުރުމުގެ އިޖުރާއަތުތަކާއި، ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އެންމެހާ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

44. **ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގައި ޝަރުޠު ކަނޑައެޅުން**

(ހ) ކޯޕަރޭޓިވްގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނަށާއި ފަރާތްތަކަށް ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށް ވަކި ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކަށް އުނިއިތުރު ގެނައުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގައި ކަނޑައެޅޭ ޝަރުޠުތަކަށް އުނިއިތުރު ގެންނަންވާނީ ލައިސަންސްގެ ރޫޙު ޙަޤީޤަތަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

ލައިސަންސް ދޭ ތަންތަން ގިންތިކުރުން

45. (ހ) ކޯޕަރޭޝަނުގެ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށް ލައިސަންސް ހޯދަންޖެހޭ ހިދުމަތްތަކާއި، އެ ތަންތަނުން ފޯރުކޮށްދޭ ހިދުމަތްތަކުގެ ވައްތަރު ބަޔާންކޮށް، ކޯޕަރޭޝަނުގެ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި، އެ ތަންތަނުން ދޭ ހިދުމަތްތައް، އޮތޯރިޓީން ގިންތިތަކަށް ބަހާލަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ގިންތިތަކާއި، އެ ގިންތިތަކުގައި ހިމެނޭ ތަންތަނުން ފޯރުކޮށްދޭ ކޯޕަރޭޝަނުގެ ހިދުމަތްތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ކޯޕަރޭޝަނުގެ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގެ ގިންތިތައް ބެހިގެންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ ހަތަރުވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޕަރޭޝަނުގެ ހިދުމަތް އެންމެހައި ބާވަތުގެ ތަންތަން ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

(ރ) ކޯޕަރޭޝަނުގެ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި އެ ތަންތަނުން ދޭ ހިދުމަތްތައް ގިންތިކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރާނެ މިންގަނޑުތައް، އޮތޯރިޓީން އެކުލަވާލައި، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު، މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ފުރަތަމަ އެކުލަވާލާ މިންގަނޑުތައް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޮތޯރިޓީން އެކުލަވާލައި، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

އަހަރީ ފީ

46. (ހ) ކޯޕަރޭޝަނުގެ ހިދުމަތްދިނުމުގެ ލައިސަންސް ދޫކުރާ ކޮންމެ ތަނަކުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ އަހަރީ ފީއެއް، އެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޮންމެ އަހަރަކު އެއްފަހަރު، އޮތޯރިޓީއަށް ދައްކަންވާނެއެވެ.

(ށ) ލައިސަންސް ދޫކުރާ ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ އަހަރީ ފީގެ މިންވަރަކީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަން ކަނޑައަޅާ ގިންތިތަކުގައި ބިނާކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ލައިސަންސް ދޫކުރާ ފަރާތް ހިމެނޭ ގިންތިއަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަހަރީ ފީގެ މިންވަރެވެ.

(ނ) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނުންނާއި ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކުން ދައްކަންޖެހޭ އަހަރީ ފީ ކަނޑައަޅަންވާނީ، އެ ޚިދުމަތްދޭ ތަނެއް ހިމެނޭ ގިންތިއަކަށް ކަނޑައަޅާ އުސޫލަކަށް ބަލައިގެންނެވެ.

ލައިސަންސް އާކުރުން

47. ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި ފަރާތްތަކަށް ދޫކުރާ ލައިސަންސްގެ މުއްދަތު އާކުރުމުގެ އުސޫލުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ރަޖިސްޓަރީ އަދި ލައިސަންސް ދޫކުރާ ފަރާތްތައް މަސްލަހަތު ފުށުއަރުމުން އެއްކިބާވުން

48. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކާއި ތަންތަން ރަޖިސްޓަރީކޮށް ލައިސަންސް ދިނުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައަޅާފައިވާ އޮތޯރިޓީގެ އެއްވެސް މުވައްޒަފަކު، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަނަކާއި މުޢާމަލާތްކުރުމާއި އެފަދަ ތަނެއް ހިންގުމާއި، އެފަދަ ތަނެއްގެ ހިއްސާދާރަކަށް ވުމާއި، އަދި އެފަދަ ތަނަކުން ފައިދާވާ ފަދަ މަސްލަހަތު ފުށުއަރާ އެއްވެސް ކަމެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

ރަޖިސްޓަރީނުކޮށް ނުވަތަ ލައިސަންސް ނުހޯދައި ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުން

49. (ހ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރަޖިސްޓަރީކޮށް، އަދި/ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދިނުމުގެ ލައިސަންސްއެއް ހޯދުމަކާ ނުލައި، އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތެއް ދިނުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭތަންތަނުގެ ރަޖިސްޓަރީ ބާތިލުކުރެވިފައިވާނަމަ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ފަރާތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓިފައި

ވަކިކޮށް ހިދުމަތްދިނުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ހިލާފަށް ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނުން ކުރާ ކަންކަމަށް ޒިންމާ އުފުލަންވާނީ، އެ ތަން ހިންގާ ފަރާތުންނެވެ.

(ރ) މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީނުކޮށް، އަދި/ނުވަތަ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހޯދަންޖެހޭ ލައިސަންސް ހޯދުމަކާ ނުލައި، ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދޭ ތަނެއްގައި ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭކަން އޮތޯރިޓީއަށް އެނގިއްޖެނަމަ، އެ ތަނެއް ވަގުތުން ބަންދުކުރުމަށް އެންގުމާއި، އެ ތަނެއް ބަންދުކުރުމަށްޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ބ) މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީނުކޮށް، އަދި/ނުވަތަ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހޯދަންޖެހޭ ލައިސަންސް ހޯދުމަކާ ނުލައި، ހިދުމަތްދީފިނަމަ، އެ ފަރާތެއް މި ގާނޫނުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ރަޖިސްޓަރީއާއި ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމާއި ބާތިލުކުރުން

50. (ހ) އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދިނުމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަޖިސްޓަރީއާއި، ލައިސަންސް ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި މި ގާނޫނާއި މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަނުވުން ނުވަތަ އެ މިންގަނޑުތަކާ ހިލާފުވުން؛

(2) ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ތަނުގެ އިމާރާތުން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއްވުން؛

(3) ލައިސަންސްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރުތުތަކާ ޚިލާފުވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރި ފަރާތުން ކުރި ކަމުގެ ކުށުގެ މިންވަރު ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ފަރާތުގެ ރަޖިސްޓްރީއާއި ލައިސަންސް ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ބަދަލުގައި، އެ ފަރާތެއްގެ ރަޖިސްޓްރީ ނުވަތަ ލައިސަންސް ބާތިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދިނުމަށް ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ތަނެއްގައި އެ ތަނުންދޭ ޚިދުމަތަކާ ގުޅިގެން މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް ހިނގާފައިވާކަން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އަދި އެ ކަމަކީ އެ ތަން ހިންގާ ނުވަތަ އެތަން ތަނުގެ ހިންގުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކަށް އެނގިގެން ނުވަތަ އެ ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކުގެ އިހުމާލު އޮވެގެން ހިނގި ކަމެއް ކަމުގައި އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޮތޯރިޓީއަށް ސާބިތުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ ތަނަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަޖިސްޓްރީއާއި ލައިސަންސް ބާތިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގެ ރަޖިސްޓްރީއާއި ލައިސަންސް ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓެވޭނީ ނުވަތަ ބާތިލުކުރެވޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރީ ނުވަތަ ލައިސަންސް ބާތިލުކުރުމުގެ ކުރިން، ރަޖިސްޓްރީ ނުވަތަ ލައިސަންސް ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތަށް އިސްލާހުކުރެވިދާނެ ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން އެ ފަރާތަކަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ވަގުތުން ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިދޭ ހާލަތެއްގައި، އެކަމުގެ ނޯޓިސް ދިނުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ނޯޓިސް ދިނުމަށްފަހު ވަގުތުން ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިދޭ ހާލަތްތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) އޮތޯރިޓީން ވަކިގޮތަކަށް ކަނޑަނާޅާ ހިނދަކު، މި މާއްދާގެ ދަށުން ލައިސަންސެއް ހިފެހެއްޓުމާއެކު ނުވަތަ ބާޠިލުކުރުމާއެކު، އެ ލައިސަންސުން ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ހިދުމަތްދިނުން ވަގުތުން ހުއްޓާލަންވާނެއެވެ.

ރަޖިސްޓަރީކުރުމާއި ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އިންތިޤާލީ ކަންކަން

51. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އޮތޯރިޓީގައި ނުވަތަ އެހެން އިދާރާއެއްގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތް ތަންތަނާއި ވިޔަފާރިތައް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކޮށް، އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދޫކުރާ ލައިސަންސް ހޯދުމަށްޓަކައި އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، ރަޖިސްޓަރީނުކޮށް ހިންގަމުންދާ ވިޔަފާރިތަކާއި ހިދުމަތް ދޭ ތަންތަނާއި، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށް ލައިސަންސް ހޯދަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި ފަރާތްތަކަށް ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގައި، އަދި އެ ތަންތަނަށާއި ފަރާތްތަކަށް ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އިންތިޒާމީ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 1 (އެކެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

ހަވަނަ ބާބު

ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓުކުރުމާއި އެކްސްޕޯޓުކުރުން

ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓުކުރުމާއި އެކްސްޕޯޓުކުރުމުގެ ޢާންމު އުސޫލު

.52 (ހ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެއްޗަކީ ސިއްޙީގޮތުން ރައްކާތެރި ތަކެތިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، އެފަދަ މުދަލުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރުތުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާއި، އިމްޕޯޓުކުރާ އަދި އެކްސްޕޯޓުކުރާ މުދާ ބަލައި ފާސްކުރުމާއި، ޝަރުތު ފުރިހަމަވުމާ އަދި މިންގަނޑަށް ނުފެތޭ ކާބޯތަކެތި ހިފެހެއްޓުމާއި، ހިފެހެއްޓުމަށްފަހު ދޫކުރުމާއި، ނައްތާލުމުގައި އަމަލުކުރަންވީ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓުކުރަން ކަނޑައެޅޭ ކާބޯތަކެއްޗަކީ މި މާއްދާގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ތަކެތި ކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ ތަކެއްޗާމެދު، މި ޤާނޫނުގެ 54 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތީން ނުވަތަ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތީން އަމަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓުކުރުން

.53 (ހ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރަންވާނީ ސިއްޙީގޮތުން ރައްކާތެރި ކާބޯތަކެއްޗެވެ. އަދި އެފަދަ ކާބޯތަކެތި ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން

ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ނ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެތި ވާންވާނީ އެ ތަކެތި އުފެއްދި ޤައުމުކަން އެކްސްޕޯޓުކުރުމަށް އުފައްދާ ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ތަކެއްޗަކަށެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި، އަމިއްލަ ބޭނުމަށް ގެންނަ ކާބޯތަކެއްޗެއް ނުހިމެނެއެވެ.

(ރ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެއްޗަކީ އެ ތަކެތި އުފެއްދި ޤައުމުގެ ބާޒާރަށް ހާއްސަކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް ކަމުގައިވީނަމަވެސް، ހާއްސަ ބާޒާރުތަކުގައި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެތީގެ މިންގަނޑުތަކަށް އެ އެއްޗެއް ފެތޭނަމަ، އެވަގުތަކު އޮތް ބާޒާރުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، އެ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން ހުއްދަ ދިނުމަކަށް މި ޤާނޫނުން ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހާއްސަ ބާޒާރުތަކަށް ކަމުގައި ބަލާނީ، ޤުދުރަތީ ކާރިސާއެއް ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ ތަދުމަދުކަމެއް ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ ވަކި ބާވަތެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނެތިގެން ކޮންމެހެން އެ ބާވަތުގެ ކާބޯތަކެތި ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރަންޖެހޭ ޙާލަތު ހާއްސަ ބާޒާރުތަކަށް ކަމުގައެވެ.

(ޅ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓުކުރުމުގައި، ކާބޯތަކެތީގެ އަސްލު [illegible] ނުވަތަ އެތެރެކުރާ ކާބޯތަކެތީގައި ހިމަނާފައިވާ މާއްދާތައް ނުވަތަ ބައިތައް ނުވަތަ [illegible] މަޢުލޫމާތު އޮޅުވާލުމާއި ނުވަތަ [illegible] އަގާ ގުޅޭގޮތުން [illegible] މަޢުލޫމާތު ދިނުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(ކ) ވިޔަފާރިކުރުމަށް ނޫން ގޮތަކަށް، އަމިއްލަގެ ބޭނުމަށް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެތީގެ ތެރެއިން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ ބާވަތްތައް ދިވެހިރާއްޖެއަށް

އެތެރެކުރާއިރު މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއަށް ޑިކްލެއަރކުރަންޖެހޭނެއެވެ.

(ކ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާއި، އުސޫލުތަކުގައިވާ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފަށް ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓުކުރިނަމަ، އެފަރާތަކަށް ދޫކުރެވިފައިވާ އިމްޕޯޓް ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެ ލައިސަންސް ދޫކުރި އިދާރާއަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(އ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓުކުރާ ފަރާތްތަކުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެއެވެ.

އިމްޕޯޓުކުރުން މަނާ ކާބޯތަކެތި

54. (ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ކާބޯތަކެތީގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ކާބޯތަކެތި ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(1) މި ޤާނޫނުގެ ތިންވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމު ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަނުވާ ކާބޯތަކެތި؛

(2) ކާބޯތަކެތީގައި އެކުލެވޭ މާއްދާތައް ނޭނގޭ ނުވަތަ އޭގެ އަސްލު ނޭނގޭ ފަދަ ކާބޯތަކެތި؛

(3) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަދައިން ލޭބަލްކޮށްފައި ނުވާ ކާބޯތަކެތި؛

(4) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފަށް ހުންނަ ކާބޯތަކެތި؛

(5) އެހެން ޤާނޫނަކުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން މަނާކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި.

(ށ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެއްޗަކީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގާ ޚިލާފުނުވާ ތަކެތިކަން ޔަޤީންކުރުމަކީ އެ ތަކެތި އެތެރެކުރާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

(ނ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެއްޗަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރުން މަނާ ކާބޯތަކެތި ކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ޝައްކުކުރެވިއްޖެނަމަ، އަންނަނިވި ގޮތްގޮތުން އެތަކެއްޗާމެދު ޢަމަލުކުރުމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ނިންމިދާނެއެވެ.

(1) ބަލައި ފާސްކޮށް އަދި/ނުވަތަ ޓެސްޓްކޮށް ނިމެންދެން އެތަކެތި ހިފެހެއްޓުން؛

(2) މި އަކުރުގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެތަކެތި ބަލައި ފާސްކޮށް އަދި/ނުވަތަ ޓެސްޓްކޮށް ނިމެންދެން އެތަކެތި ހިފެހެއްޓުމަށްފަހު ދޫކޮށްލުން؛

(3) އެތަކެތި ނައްތާލުން ނުވަތަ ނައްތާލުމަށް ލާޒިމުކުރުން؛

(4) އެތަކެތި ރީއެކްސްޕޯޓުކުރުމަށް ލާޒިމުކުރުން.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތި ހިފެހެއްޓުމުގައި ނުވަތަ ނައްތާލުމުގައި އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ހިނގާނަމަ އެކަމަށް ޖަވާބުދާރީ އެ ތަކެތި އިމްޕޯޓުކުރާ ފަރާތުންނެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާގޮތަށް ކާބޯތަކެތި ހިފަހައްޓައި އަދި/ނުވަތަ ނައްތާލަނީ، އެތަކެތި އިމްޕޯޓުކޮށް، ބާޒާރަށް ނެރުމުގެ

ކުރިން ކަމުގައިވާނަމަ، އެފަދަ ކާބޯތަކެތި ހިފެހެއްޓައި އަދި/ނުވަތަ ނައްތާލާނީ، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެމަތިން މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުންނެވެ.

ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރުން 55. (ހ) ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓްކުރާ ކާބޯތަކެތި ވާންވާނީ، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ ފުރިހަމަވާ ކާބޯތަކެތި ކަމުގައެވެ.

(ށ) ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓްކުރާ ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ކަށަވަރުކުރުމަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާއި ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަން އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކާއި، އެފަދަ މަސައްކަތްކުރާ ތަންތަން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓަރީކުރާ ފަރާތްތަކުން ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރަންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ދޫކުރާ ހުއްދައެއް ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފަށް އެކްސްޕޯޓްކުރާ ކާބޯތަކެތި ހިފެހެއްޓުމާއި، ނައްތާލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ނުވަތަ ނައްތާލުމަށް ލާޒިމުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އެ ކާބޯތަކެތި ހިފެހެއްޓުމުގައި ނުވަތަ ނައްތާލުމުގައި އެއްވެސް ޚަރަދެއް ހިނގާނަމަ އެކަމަށް ޒިންމާވާނީ އެ ތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރާ ފަރާތުންނެވެ.

(ޅ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާއި، އުސޫލުތަކުގައިވާ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފަށް ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރާ ފަރާތްތަކުން މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމުގައި ޢަމަލުކުރަންވީ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ހަތަރުވަނަ ބައި

ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ފެންވަރު ކަށަވަރުކުރުން

ހަތްވަނަ ބާބު

ބަލައި ފާސްކުރުމާއި ސާމްޕަލް ނެގުން

ބަލައި ފާސްކުރުން

56. (ހ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ، ނުވަތަ ލޭބަލްކުރާ، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ، ނުވަތަ ގުދަންކުރާ، ނުވަތަ ގަން ވިއްކާ، ނުވަތަ އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ، ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަން މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ކާބޯތަކެތީގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކާއި އެތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތަކަށް ޢަމަލުކުރަމުންދޭތޯ ބެލުމަށްޓަކައި، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހިންގާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ކުރިއަށްގެންދާނީ، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އިންސްޕެކްޝަންޕްލޭނުންނެވެ.

ބަލައި ފާސްކުރާ އިންސްޕެކްޓަރުން

57. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ހިންގާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ހަރަކާތްތައްކުރާނީ، އެކަމަށްޓަކައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާފައިވާ އިންސްޕެކްޓަރުންނެވެ.

(ށ) އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ކޮންމެ އިންސްޕެކްޓަރަކަށް، އޭނާއަކީ އޮތޯރިޓީން ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ފަރާތެއްކަން އަންގައިދޭ ލިޔުމެއް ދޫކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) އޮތޯރިޓީގެ އެއްވެސް އިންސްޕެކްޓަރަކު ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަނެއްގައި މަސައްކަތްކުރުމާއި، އެފަދަ ތަނެއް ހިންގުމާއި، އެފަދަ ތަނެއްގެ ހިއްސާދާރަކަށް ވުމާއި، އަދި އެފަދަ ތަނަކަށް ޚަރީދާރުންނާއި، އެނޫންވެސް މަޞްލަޙަތު ފުށުއަރާ އެއްވެސް ކަމެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރާ އިންސްޕެކްޓަރުންނާގުޅޭ ކަންކަން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ބަލައި ފާސްކުރާ އިންސްޕެކްޓަރުންގެ ޒިންމާތަކާއި ބާރުތައް

58. (ހ) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ތަންތަނުން ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދެނީ މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިންތޯ ބެލުމަށާއި، ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ތަންތަނުގައި ބޭނުންކުރާ ތަކެތީގެ ފެންވަރާއި ރައްކާތެރިކަން ބެލުމަށާއި، އެ ތަންތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރާ ގޮތް ބެލުމުގެ ގޮތުން އިންސްޕެކްޓަރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ތަންތަނުން ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކާބެހޭ ގޮތުން، ދުރާލާ އެންގުމަށްފަހު ނުވަތަ ދުރާލާ ނޯޓިސް ދިނުމަކާ ނުލައި، ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ، ނުވަތަ ޕެކޭޖުކުރާ، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ،

ނުވަތަ ގުދަންކުރާ، ނުވަތަ ގަނެ ވިއްކާ، ނުވަތަ އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ނުވަތަ ޚިދުމަތްދޭ ތަނެއްތަނަށް ވަދެ، ބަލައި ފާސްކުރުން؛

(2) ތަންތަނުގައި ބޭނުންކުރާ ތަކެތީގެ ފެންވަރާއި ރައްކާތެރިކަން ބެލުމަށްޓަކައި އެ ތަންތަނުގައި ބޭނުންކުރާ ތަކެތި ޓެސްޓްކުރުން ނުވަތަ އެ ތަކެތިން ސާމްޕަލް ނެގުން؛

(3) ކާބަތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި މުވައްޒަފުންނާ ބައްދަލުކޮށް މައުލޫމާތު ހޯދުން؛

(4) ކާބަތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަނާއި އެތަނުގައިވާ ތަކެތީގެ ފޮޓޯނެގުން؛

(5) ކާބަތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގެ އެންމެހައި ރެކޯޑްތަކާއި ލިޔުންތައް ބަލައި ކޮޕީ ހައްދުން؛

(6) މައުލޫމާތު ހޯދުމަށާއި ހެކި ހޯދަން ބޭނުންވާ ހާޖަތްތަކުގައި ހާޟިރުކުރަންޖެހޭ މީހުން ހާޟިރުކޮށް ބަޔާންނެގުން؛

(7) ކަމާ ގުޅޭގޮތުން ހޯދަންޖެހޭ އިތުރު މައުލޫމާތު ހޯދުން.

(ނ) ބަލައި ފާސްކުރަނީ މީހުން ދިރިއުޅޭ ތަނެއް ކަމުގައިވާނަމަ އޮތޯރިޓީގެ އިންސްޕެކްޓަރުން އެތަނަކަށް ވަންނަވާނީ، ތަނުގެ ވެރިފަރާތުގެ ނުވަތަ އެތަނުގައި ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތުގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ. ނުވަތަ އެފަދަ ހުއްދައެއް ނެތްނަމަ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކާބަތަކެތި އުފައްދާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ، ނުވަތަ ޕެކޭޖުކުރާ، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ، ނުވަތަ

ގުދަންކުރާ، ނުވަތަ ގަނެ ވިއްކާ، ނުވަތަ އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ، ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކުން ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރާ ވަގުތު އެތަނެއްގެ ވެރި ފަރާތް ނުވަތަ އެތަނުގައި ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތް ނުވަތަ އެތަނަކާ އެވަގުތަކު ހަވާލުވެ ހުރި ފަރާތް ނުވަތަ ތަނުގެ ވެރި ފަރާތުން ނުވަތަ އެތަނުގައި ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތުން ކަނޑައަޅާ އެހެން ފަރާތަކަށް ހާޟިރުވެހުރެވިދާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ، ނުވަތަ ލޭބަލްކުރާ، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ، ނުވަތަ ގުދަންކުރާ، ނުވަތަ ގަނެ ވިއްކާ، ނުވަތަ އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް އުފުލާ، ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އުސޫލުތަކެއް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އޮތޯރިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހުރަސްއަޅާނަމަ، އޮތޯރިޓީން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގައި އެދުމުން، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ އެހީތެރިކަން އޮތޯރިޓީއަށް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

ސާމްޕަލް ނެގުން

59. (ހ) ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރު ބެލުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] ކަށަވަރުކުރުމަށް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާމްޕަލް ނެގުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) ޓެސްޓުކުރުމަށް ސާމްޕަލް ނަގާނަމަ، ނަގަން ޖެހޭ ބާވަތްތަކާއި، މިންވަރު އަދި [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible]، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

60. **ކޯއޮޕަރޭޓިވު ޑިސޮލްވްކުރުން**

(ހ) ކޯއޮޕަރޭޓިވު ގެންނަ ފަރާތަކުން އެ ތަކެތި ޑިސޮލްވްކުރުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޯއޮޕަރޭޓިވު ގެންނަ ފަރާތަކުން ޑިސޮލްވްކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާއިރު ބާވަތްތަކާއި، ހާލަތްތަކާއި އުސޫލު ކަނޑައަޅާ އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

61. **ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހިންގާ ކޯއޮޕަރޭޓިވު ހިފެހެއްޓުމާއި ނެގުން**

(ހ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޯއޮޕަރޭޓިވުގެ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކޯއޮޕަރޭޓިވު އުފައްދާ ކަމަކަށް ނުވަތަ ވިއްކާ ކަމަކަށް ނުވަތަ އެކްސްޕޯޓުކުރާ ކަމަކަށް ނުވަތަ އިމްޕޯޓުކުރާ ކަމަކަށް ނުވަތަ ޑިސްޓްރިބިއުޓުކުރާ ކަމަކަށް ނުވަތަ ބަންދުކުރާ ކަމަކަށް އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޮތޯރިޓީއަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެފަދަ ކޯއޮޕަރޭޓިވު ހިފެހެއްޓުމަށް، އެ ތަކެތި ނެގުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނަގާ ކޯއޮޕަރޭޓިވެއްގެ ގުޅިގެން ވަކި މުއްދަތަކަށް ތެރޭގައި އަންނަނިވި ގޮތްގޮތުން ގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން އެންގިދާނެއެވެ.

(1) ކޯއޮޕަރޭޓިވު ވަކި ތަނެއްގައި ބެހެއްޓުމަށްޓަކައި އެ ތަނަކަށް ގެންދިއުމަށް؛ ނުވަތަ

(2) އަވަހަށް ހަލާކުވެދާފަދަ އެއްޗެހިނަމަ ނުވަތަ ސިއްޙީ ގެއްލިގެންދާ ފަދަ ނުރައްކާތެރި އެއްޗެއްނަމަ އެ ކޯއޮޕަރޭޓިވު ނައްތާލުމަށް.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުން ޢަމަލުކުރުމުގައި ހިނގާ ހަރަދެއް ޒިންމާވާނީ އެ ކޯއޮޕަރޭޓިވު އުފެއްދި ނުވަތަ ވިއްކި

ނުވަތަ އެކްސްޕޯޓުކުރި ނުވަތަ އިމްޕޯޓުކުރި ނުވަތަ ގުދަންކުރި ނުވަތަ ބަންދުކުރި ފަރާތަކުންނެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތެއް ދުދުވެރިވެ، ކާބޯތަކި ބާޒާރުން ނެގުމަށް އޮތޯރިޓީން ކުރާ އަމުރަކަށް ތަބާވުމަށް އޮތޯރިޓީން ދީފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި، އެ އަމުރު ރައްދުވި ފަރާތުން އެ އަމުރަށް ތަބާނުވެއްޖެނަމަ، އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނަގާ ކާބޯތަކި މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތަކާ ހިލާފުވާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ އެ ތަކެތި އުފެއްދި ނުވަތަ ވިއްކި ނުވަތަ އެކްސްޕޯޓުކުރި ނުވަތަ އިމްޕޯޓުކުރި ނުވަތަ ގުދަންކުރި ނުވަތަ ބަންދުކުރި ފަރާތެއްގެ ޒިންމާއެކެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ކާބޯތަކި ނެގުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއަތު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

.62 އޮތޯރިޓީން ހިފެހެއްޓި ކާބޯތަކި އަނބުރާ ރައްދުކުރުން

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 61 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓި ކާބޯތަކި އަނބުރާ ރައްދުކުރުމާއި އެ ތަކެއްޗަކީ މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދަށް ފެތޭ ތަކެތިތޯ އޮތޯރިޓީން ބެލުމަށްފަހުގައެވެ.

(ށ) އޮތޯރިޓީން ހިފެހެއްޓި ކާބޯތަކި އަނބުރާ ރައްދުކުރުން އެދި އެތަކެއްޗެއްގެ ވެރިފަރާތަށް އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް އެއްވެސް ހުށަހެޅުމެއް ލިބިއްޖެނަމަ، އެ ހުށަހެޅުމަކާމެދު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ

ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ގޮތެއް ނިންމައި، އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ހުށަހެޅުމުން އޮތޯރިޓީން ބެލުމަށްފަހު، އެ ކޮމްޕެނީއަކީ މި ގާނޫނާއި މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދަށް ފެތޭ ތަކެތި ކަމަށް އޮތޯރިޓީގެ ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، މި ގާނޫނުގެ 61 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އަންގާފައިވާ އެންގުން ބާޠިލުކޮށް އެ ކޮމްޕެނި އެ ފަރާތަށް އަނބުރާ ރައްދުކުރަންވާނެއެވެ.

އަށްވަނަ ބާބު

ކޮމްޕެނީގެ ސަބަބުން ފެތުރުވެރިވާ ބަލިތައް ކޮންޓްރޯލްކުރުން

ކޮމްޕެނި ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން ކާނާ ވިހަވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ ބައްޔެއް ފެތުރިއްޖެނަމަ އެންގުމާއި ތަޙްޤީޤުކުރުން

63. (ހ) ކޮމްޕެނީގެ ސަބަބުން ކާނާ ވިހަވުމުގެ ހާދިސާއެއް ނުވަތަ ބައްޔެއް ފެތުރުން ފަދަ ކަމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ހިސާބެއްގައި ދިމާވެއްޖެނަމަ، އެކަން، އޮތޯރިޓީއަށާއި ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީއަށް ވަގުތުން އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޮމްޕެނީގެ ސަބަބުން ކާނާ ވިހަވުމުގެ ހާދިސާއެއް ނުވަތަ ބައްޔެއް ފެތުރުން ފަދަ ކަމެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ، އެ ކަމެއް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު، ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީއާއި އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ޢާންމު ސިއްޙަތަށް ނުރައްކާވާ ކާރިސާތަކުން ހާލަތުގައި ފިޔަވަޅުއެޅުން

64. (ހ) މި ގާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިނގާ ތަޙްޤީޤެއް ނިމެންދެން ނުވަތަ އެ ތަޙްޤީޤުކުރަމުން އަންނަ އިރުގައި، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމްޕެނީގެ ހިންގުންތައް ވަގުތީގޮތުން މި ގާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮތޯރިޓީއަށް [illegible].

(ށ) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަނަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކާބޯތަކެތީގެ ސަބަބުން ކާނާ ވިހަވުމުގެ ހާދިސާއެއް ނުވަތަ ބަލިވުންފަދަ ކަމެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ އެ ކަމެއް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތާއި، ތަޙްޤީޤުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިންގާ ތަޙްޤީޤެއްގައި، ކާބޯއެއްޗެއްގެ ސަބަބުން މެދުވެރިވެފައިވާ ހާދިސާގެ ސަބަބުން އެ ބަލި އިތުރަށް ފެތުރުމުގެ ނުރައްކަލެއް އޮތްކަމަށް ނުވަތަ ޢާންމު ސިއްޙަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ފަދަ އެނޫންވެސް ހާލަތެއް މެދުވެރިވެދާނެ ކަމަށް ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، ކަމާގުޅޭގޮތުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެ އެޖެންސީން އަޅާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (ޢާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުންނެވެ.

ފުޑްސޭފްޓީ ސުޕަވައިޒަރުން **.65** (ހ) އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް [illegible] ކަނޑައަޅާ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނުގައި، ކާބޯތަކެތީގެ ފުޑްސޭފްޓީގެ [illegible] ސުޕަވައިޒަރަކު [illegible]

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފުޑްސޭފްޓީ ސުޕަވައިޒަރުކަމުގައި، އޮތޯރިޓީން ޤަބޫލުކުރާ ފުޑްސޭފްޓީގެ [illegible] ސުޕަވައިޒަރުން [illegible]، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ވަކި ތަނަކީ މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ޓްރޭސަބިލިޓީގެ ނިޒާމެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ތަނެއްނަމަ، އެތަނެއްގެ ޓްރޭސަބިލިޓީ ނިޒާމު ޤާއިމުކުރަންވާނީ އަންނަނިވި މައުލޫމާތު ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

(1) ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމަށް ބޭނުންކުރި ބާވަތްތައް ސަޕްލައިކުރި ފަރާތް؛

(2) އެފަރާތަކީ ކާބޯތަކެތި އެންމެފަހުން ބޭނުންކުރާނެ ފަރާތް ނޫންނަމަ، އެ ކާބޯތަކެތި ވިއްކި ފަރާތް؛

(3) އެ ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމަށް ބޭނުންކުރި ޖަނަވާރެއް ނުވަތަ ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމަށް ބޭނުންކުރި ބާވަތްތައްގެ ބައި ނުވަތަ ލޮޓް ނުވަތަ ކޮންސައިންމެންޓް.

(ރ) ޓްރޭސަބިލިޓީއާ ގުޅޭގޮތުން ބެލެހެއްޓުމަށް އޮޕަރޭޓަރުން ކަނޑައަޅާ މައުލޫމާތު، ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނުން ގަވާއިދުން ރިކޯޑުކޮށް ބެލެހެއްޓުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

66. **ސަމާލުވުމަށް އެންގުމާއި ނޯޓިސް ދިނުން**

(ހ) ކާބޯތަކެތީގެ އުފެއްދުމެއްގެ ސަބަބުން އާންމު ސިއްޙަތަށް ނުރައްކާވެދާނެ ކަމަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެ އުފެއްދުމެއްގެ މައުލޫމާތު އެ ތަކެތި އުފެއްދި ފަރާތަކުން ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެގެން، އެކަން އަންގައި އާންމުކޮށް އިއުލާނެއް ކުރުމުން ނުވަތަ ނޯޓިސެއް ޝާއިޢުކުރުމުން އެ މައުލޫމާތު ހާމަކުރިކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.

67. **ރިކޯލްކުރުމާއި ބާޒާރުން ނެގުން**

(ހ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދޭ ތަނަކުން ފޯރުކޮށްދިން ކާބޯތަކެއްޗަކީ މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ

މިންގަނޑަކާ ނުވަތަ އިޖުރާއަތަކާ ޚިލާފަށް ފޯރުކޮށްދީފައިވާ އެއްޗެއްކަން އޮތޯރިޓީއަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ ތަކެތި އަނބުރާ ބާޒާރުން ނެގުމަށް ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތަށް އެންގުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އަންގާ އެންގުމެއް އަންގަންވާނީ، ރިކޯލް ނޯޓިހެއް ދިނުމާއެކުގައެވެ.

(ރ) ކާބޯއެއްޗެއް ރިކޯލްކުރާ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ، އެ ކާބޯއެއްޗެއް ރިކޯލްކުރެވޭނެ އިންތިޒާމުތައް ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތުން ޤާއިމުކޮށްފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ބ) އޮތޯރިޓީން އަންގާ އެންގުމުގެ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތުން ކާބޯއެއްޗެއް ރިކޯލްކޮށްފިނަމަ، އޮތޯރިޓީއަށް އެކަން އަންގަންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތި ރިކޯލްކުރުމުން އެއްވެސް ހަރަދެއް ހިނގާނަމަ، އެހަރަދު ޒިންމާވާނީ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތުންނެވެ.

(ކ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކާބޯތަކެތި ރިކޯލްކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(އ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާއި ނުވަތަ މިންގަނޑަކާއި ނުވަތަ އިޖުރާއަތަކާ ޚިލާފުވެގެން ނުވަތަ އެ ފަދަ ބާވަތެއް [illegible] ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތަކުން ފޯރުކޮށްފިނަމަ، އެ ފަރާތެއްގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި އެ ތަކެތި ރިކޯލްކުރުމަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނުވާނެއެވެ. އެގޮތުން ކާބޯތަކެތި ރިކޯލްކުރާނަމަ

އަމަލުކުރަންވީ އުސޫލު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ނުވަވަނަ ބާބު

ފިހާވަޅުއެޅުން

ކައިންބުއިމަށް އެކަށީގެންނުވާ ކާބޯތަކެތި އެތެރެކުރުމާއި، އުފެއްދުމާއި، ތައްޔާރުކުރުމާއި، ބަންދުކުރުމާއި، ޕެކޭޖުކުރުމާއި، ރައްކާކުރުމާއި، ގުދަންކުރުމާއި، ގަނެ ވިއްކުމާއި، ފޯރުކޮށްދިނުން

68. (ހ) މީހެއްގެ އަމިއްލަ ނަމުގައި ނުވަތަ އޭނާގެ ފަރާތުން އެހެން މީހަކު މެދުވެރިކޮށް، އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ކާބޯތަކެތީގެ ތެރެއިން ބާވަތެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަކީ ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް އުފެއްދުމަކީ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރުމަކީ، ނުވަތަ ބަންދުކުރުމަކީ، ނުވަތަ ޕެކޭޖުކުރުމަކީ، ނުވަތަ ރައްކާކުރުމަކީ، ނުވަތަ ގުދަންކުރުމަކީ، ނުވަތަ ގަނެ ވިއްކުމަކީ ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދިނުމަކީ ކުށެކެވެ.

(1) ގަޑުބަޑުކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި ނުވަތަ ގަޑުބަޑުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ބާވަތްތައް ނުވަތަ އެޑިޓިވްސް؛

(2) އަސްލު އޮޅުވާލާ ލޭބަލްކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި؛

(3) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ވިޔަފާރިކުރުން މަނާކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި؛

(4) ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންދޭ ކާބޯތަކެތި.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، އެ އަމަލެއްގެ ކުށުގެ ބޮޑުމިނަށް ބަލައި، -/10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއާއި -/300,000 (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި ނުވަތަ އެޑަލްޓްރަންޓަކީ އޭގެ ސަބަބުން މީހެއްގެ ސިއްޙަތަށް ނުރައްކާތެރި ގެއްލުމެއް ނުވަތަ މީހެއްގެ ފުރާނައަށް ނުރައްކާވެދާނެފަދަ އެއްޗެއްނަމަ، އެ ތަކެއްޗަކަށް އުނިއިތުރު ގެނައި ފަރާތެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނައި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ ޢަމަލެއްގެ ކުޑަ ބޮޑު މިނަން ބަލައި -/750,000 (ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ޤާނޫނާ ހިލާފަށް ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓްކުރުން

69. (ހ) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓްކުރުން މަނާ ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓްކުރުމަކީ، ނުވަތަ އޮޅުވާލައިގެން ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓްކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ޤާނޫނާ ހިލާފަށް ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރުން

70. (ހ) އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

(1) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ ހިލާފަށް ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) އޮޅުވާލައިގެން ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރުން؛

(3) ކާބޯތަކެތި އެކްސްޕޯޓްކުރާ ފަރާތަކުން ފޯޖްކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ސައްޙަނޫން ލިޔެކިޔުން ހުށަހެޅުން.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން

އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކާބޯތަކެތި އިސްތިހާރުކުރުން

71. (ހ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކާބޯތަކެތި އިސްތިހާރުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ އަމަލެއްގެ ކުޑަ ބޮޑު މިންވަރަށް ބަލައި -/5,000 (ފަސްހާސް) ރުފިޔާއާއި -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ކާބޯތަކެތި އިސްތިހާރުކުރުމުގައި ކާބޯތަކެތި ތަރްޖީހުކުރާ ޕްރޮފެޝަނަލުން ދޫކޮށްފައިވާ ވަރުދާތު ބޭނުންކުރުން

72. (ހ) ކާބޯތަކެތި އިސްތިހާރުކުރުމުގައި، ކާބޯތަކެތި ތަރްޖީހުކުރާ ޕްރޮފެޝަނަލުން ދޫކުރާ ރިޕޯޓް ނުވަތަ ރިފަރަލް ޕްރޮފެޝަނަލުން ދޫކޮށްފައިވާ ސްޓޭޓްމަންޓް އެކު އެސޯސިއޭޝަން ނުވަތަ އެހެން ޖަމްޢިއްޔާގެ ބައެއް ބޭނުންކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ އަމަލެއްގެ ކުޑަ ބޮޑުމިންވަރަށް ބަލައި، -/10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއާއި -/300,000 (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ސައިންސީ ނޫން މަޢުލޫމާތެއް ދިނުން

73. (ހ) ވިއްކާ ކާބޯތަކެއްޗާ ބެހޭގޮތުން ސައިންސީ ނޫން މަޢުލޫމާތެއް ދިނުމަކީ ކުށެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ އަމަލެއްގެ ކުޑަ ބޮޑުމިންވަރަށް ބަލައި، -/10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއާއި -/300,000 (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބެހެއްޓިފައިވާ ކާބޯތަކެތި ނުވަތަ އެޑަލްޓްރަންޓަކަށް އުނިއިތުރު ގެނައުން

74. (ހ) ކާބޯތަކެތީގެ ބާވަތެއް ނުވަތަ އެޑަލްޓްރަންޓެއް ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބެހެއްޓުމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުއްދަ ލިބިގެން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފަރާތަކުން އެއިން އެއްގޮތަކަށް އުނިއިތުރު ގެނައުމަކީ ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނައުމަކީ ކުށެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، އެ ޙަރަކާތެއްގެ ކުށުގެ ބޮޑުމިނުން ބަލައި، 10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއާއި 300,000/- (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ރަޖިސްޓަރީނުކޮށް ނުވަތަ ލައިސަންސް ނެތި ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުން ނުވަތަ ހިދުމަތްދިނުން

75. (ހ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީން ރަޖިސްޓަރީކުރުން ލާޒިމުވާ ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދޭ ތަނެއް ނުވަތަ ފަރާތެއް ރަޖިސްޓަރީނުކޮށް، ނުވަތަ ލައިސަންސެއް ނެތި، ނުވަތަ ހުއްދައެއް ނެތި ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދިނުމަކީ ނުވަތަ ވިޔަފާރިކުރުމަކީ ކުށެކެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި، ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމާއި، ތައްޔާރުކުރުމާއި، ވިއްކުމާއި، އިމްޕޯޓުކުރުމާއި، އެކްސްޕޯޓުކުރުމާއި، ރައްކާކުރުމާއި، ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ބަންދުކުރުމާއި، ހަދިޔާކުރުމާއި، އޭގެ ވިޔަފާރިކުރުން ހިމެނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ ޙަރަކާތެއްގެ ކުށުގެ ބޮޑުމިނުން ބަލައި، 10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއާއި 300,000/- (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކާބޯތަކެތި ލޭބަލްކުރުން

76. (ހ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކާބޯތަކެތި ލޭބަލްކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ ޙަރަކާތެއްގެ ކުށުގެ ބޮޑުމިނުން ބަލައި، 5,000/- (ފަސް

ހާސް) ރުފިޔާއާއި 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރެވޭނެއެވެ.

ލައިސަންސް ހިފަހައްޓާފައިވަނިކޮށް ނުވަތަ ބާޠިލުކޮށްފައިވަނިކޮށް ކެމިކަލްގެ ޚިދުމަތްދިނުން

77. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ހިފަހައްޓާފައިވަނިކޮށް ނުވަތަ ބާޠިލުކޮށްފައިވަނިކޮށް ކެމިކަލްގެ ޚިދުމަތް ދިނުމަކީ ކުށެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ އަމަލެއްގެ ކުޑަ ބޮޑުމިނަށް ބަލައި 5,000/- (ފަސް ހާސް) ރުފިޔާއާއި 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރެވޭނެއެވެ.

ކެމިކަލް ރިކޯޑުނުކުރުން

78. (ހ) ކެމިކަލް ރިކޯޑުކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން އަންގާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ކެމިކަލް ރިކޯޑުނުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ އަމަލެއްގެ ކުޑަ ބޮޑުމިނަށް ބަލައި 5,000/- (ފަސް ހާސް) ރުފިޔާއާއި 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރެވޭނެއެވެ.

އޮތޯރިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރަސްއެޅުން

79. (ހ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން، އެ މީހެއްގެ އަމިއްލަ ނަފްސުގައި ނުވަތަ އާއިލާގެ ފަރާތުން އެހެން މީހަކު މެދުވެރިކޮށް، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

(1) މި ޤާނޫނުން އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރުތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން؛

(2) އޮތޯރިޓީން ސާމްޕަލް ނެގުމަށް ހުރަސްއެޅުން؛

(3) އޮތޯރިޓީން ހިންގާ ބަލައި ފާސްކުރުމަކަށް ހުށަހަޅައިގެން.

(ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއް ކޮށްފި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެ އަމަލެއްގެ ކުށަ ބޮޑުމިނަށް ބަލައި، 1000/- (އެއްހާސް) ރުފިޔާއާއި 50,000/- (ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިނުވާ ކުށް

80. މި ޤާނޫނުގައި ކޮށްގެންނުވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އެހެންނަމަވެސް، ވަކި އަދަބެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާ ކަމެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކޮށްފިނަމަ އެފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ، އެކަމެއްގެ ކުށަ ބޮޑު މިނަށް ބަލައި، 1000/- (އެއްހާސް) ރުފިޔާއާއި 50,000/- (ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

ޖިނާއީ ދަޢުވާ އުފުލުމަކަށް ހުރަހަކަށް ނުވުން

81. ވަކި ފަރާތަކުން މި ޤާނޫނުގައި ކޮށްގެންނުވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ދަށުން ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ޖިނާއީ ކުށެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމެއްނަމަ، އެފަދަ އަމަލެއް ކުރި ފަރާތަކާމެދު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ އިދާރީ ފިޔަވަޅެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިތުރުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ ދަށުން އެކުށެއްގެ މައްސަލަ އެ ކުށުގެ ޖިނާއީ ދަޢުވާ އުފުލުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނުވާނެއެވެ.

ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އޮތް ހުރަހަކަށް ނުވުން

82. މި ޤާނޫނާ ހިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން މި ބާބުގެ ދަށުން ވަކި ފަރާތެއް ޖޫރިމަނާކުރުމަކީ ނުވަތަ އެ ފަރާތަކާމެދު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ނޫން ފިޔަވަޅެއް އެޅުމަކީ، މި ޤާނޫނާ ހިލާފުވުން އެ ފަރާތުންކުރި އަމަލުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަކަށް އެ ކަމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އޮތް ހުރަހަކަށްނުވާނެވެ.

ޤާނޫނީ ޝަޚްޞުން ކުރާ ކުށްތަކުން

83. (ށ) މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްކުރި ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކުންނަމަ އެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞާއި، ޤާނޫނީ އެ ޝަޚްޞުގެ އިތުރުން، އެ އަމަލުކުރިއިރު އެ ޝަޚްޞުގެ ވެރިޔާއާއި ހިންގުމާއި މަސްއޫލުކަން

ޒިންމާވާ ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ މަސައްކަތް ހިންގުމުގެ ޒިންމާއާ ހަވާލުވެފައިވާ ކޮންމެ ފަރާތަކުންވެސް މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(ނ) ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއްގެ ތަފާތު ގޮފިތައް ނުވަތަ އޮފީސްތައް ނުވަތަ ގޮފިތަކުގެ ތަފާތު ޔުނިޓުތައް ހުރިނަމަ އެ ގޮފިއެއް، ނުވަތަ އޮފީހެއް، ނުވަތަ ޔުނިޓެއްގެ ޑިރެކްޓަރު ނުވަތަ މެނޭޖަރު ނުވަތަ އިސްވެރިއަކު ކަމުގައި އެ ޝަޚްޞަކުން އެ މީހަކު ހަމަޖައްސައި، އެ ކަން އެ މީހަކު ލިޔުމުން ހަވާލުކޮށްފައިވާނަމަ އެ ގޮފީގެ، ނުވަތަ އޮފީހުގެ، ނުވަތަ ޔުނިޓުގެ ދަށުން ހިނގާ [illegible] މަސައްކަތްތަކުގައި އެ [illegible] [illegible] ޒިންމާ އުފުލާނީ އެ މީހެކެވެ. އަދި އެ މީހެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ގޮފިން، ނުވަތަ އޮފީހުން، ނުވަތަ ޔުނިޓުން [illegible] [illegible] މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އެ ގޮފީގެ، ނުވަތަ އޮފީހުގެ، ނުވަތަ ޔުނިޓުގެ [illegible] އެ ފަރާތަކުންވެސް މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނާ ޚިލާފު އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ އެ އަމަލު ހިނގިއިރު [illegible] މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ނ) ގައިވާ ފަރާތަކުން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ފަރާތަކުން [illegible] [illegible] ކަމުގައިވާނަމަ، ނުވަތަ އެ އަމަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ، އެ [illegible] މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވީ ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނާ ޚިލާފު [illegible] އެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއްގެ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ އެ ފަރާތަކުން އެނގިގެން ކަމުގައިވާނަމަ ނުވަތަ އެ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކުރަން މެދުވެރިވީ އެހެން މީހެއްގެ މަކަރާއި ހީލަތުގެ ސަބަބުން ކަމުގައިވާނަމަ ނުވަތަ އެ ކުށުގެ އަމަލު ހިނގާފައިވަނީ އެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއްގެ މުވައްޒަފުގެ އިހުމާލުންނަމަ، އެ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވި ހުރިހާ ފަރާތެއް މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވި ކަމަށް ބަލައި މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފިޔަވަޅު އެޅުމަކަށް މި ޤާނޫން ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

ވިއްކާ ފަރާތް ނުވަތަ ރީޓޭލްކުރާ ފަރާތް ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތް ކުށުން ބަރީއަވުން

84. ވިއްކާ މުދަލަކީ މި ޤާނޫނާއި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދަކާ ޚިލާފު މުދަލަކަށްވެފައި، އެ މުދާ ވިއްކާފައިވަނީ، އެ މުދާ އުފެއްދި ފަރާތުން ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތެއް ނުވަތަ ޑީލަރެއްގެ އަތުން މުދާ ހޯދުމަށްފަހު، އެ މުދަލަކާ އެކަށީގެންވާ ބާވަތެއްގައި މުދާ ރައްކާކޮށް ބަލަހައްޓައިގެން އެ މުދާ ލިބިގަތްއިރު ހުރި ބާވަތަށް އެކަށީގެންވާ ބަދަލެއް އައިސްފައި ނުވާ ކަމަށް ވިއްކާ ފަރާތުން ނުވަތަ ރީޓޭލްކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ފަރާތެއް ކުށުންބަރީއަވާނެއެވެ.

ވަގުތީގޮތުން ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުން ނުވަތަ ބާތިލްކުރުން

85. (ހ) މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފި ފަރާތެއް އެ މާއްދާތަކުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރުން، އެ ފަރާތަކުން ކުރި އަމަލަކީ ޢާންމު ސިއްޙަތަށް [illegible] [illegible] ކަމުގައިވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ފަރާތަކުން [illegible] [illegible] މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވެފައިވާނަމަ، އެ ފަރާތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ވަގުތީގޮތުން [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޚްތިޔާރު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާވަތްތަކާއި، [illegible] ބާވަތްތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] ބާވަތްތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ފަސްވަނަ ބައި
އެހެނިހެން ކަންކަން

ދިހަވަނަ ބާބު
ޝަކުވާ ހުށަހެޅުން

ޝަކުވާ ހުށަހެޅުން

86. (ހ) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ، ނުވަތަ ލޭބަލްކުރާ، ނުވަތަ ރައްކާކުރާ، ނުވަތަ ގުދަންކުރާ، ނުވަތަ ގަނެ ވިއްކާ، ނުވަތަ އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ، ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭ ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތަކުން މި ޤާނޫނާ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑާ ޚިލާފަށް ޢަމަލުކުރާނަމަ، އެކަމުގެ ޝަކުވާ އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ ފަރާތަކަށްވެސް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާއާ ގުޅިގެން އެ މައްސަލައެއް ބަލައި، އެކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް، އޮތޯރިޓީން އަންގާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާއާ ގުޅިގެން އެ މައްސަލައެއް ބަލައި، އެކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތަށް ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި އެކަމެއް ރަނގަޅު ނުކޮށްފިނަމަ، އެފަދަ ފަރާތަކާމެދު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން ޖޫރިމަނާ އަދާކުރުމަށް އިޖުރާއަތު އޮތޯރިޓީން ފެށިދާނެއެވެ.

87. ޝަކުވާއާގުޅޭ ފިޔަވަޅުއެޅުން

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 86 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އަންނަނިވި ޢަމަލުތައް ހިންގާފައިވަނީ ޤަސްދުގައިކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެކަންކަން ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަކާ ނުލައި، އެ ފަރާތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) މުއްދަތު ހަމަވެފައި ހުންނަ ތަކެތި ވިއްކުން އަދި ވިއްކަން ބެހެއްޓުން؛

(2) ރަޖިސްޓަރީކުރަންޖެހޭ އުފެއްދުމެއް ރަޖިސްޓަރީނުކޮށް ވިއްކުން ނުވަތަ ވިއްކަން ބެހެއްޓުން؛

(3) ކާބޯތަކެތީގެ ސަބަބުން އިންސާނުންގެ ފުރާނައަށް ނުރައްކާވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމާއި، އެ މައްސަލައަށް ބެލުމާއި ފިޔަވަޅު އެޅުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އަޅާ ފިޔަވަޅަކާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހޭ ފަރާތަކުން އެ މައްސަލައެއް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އޮތޯރިޓީން އަޅާ ފިޔަވަޅަކާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުނަސް، އެ ފިޔަވަޅެއް އޮތޯރިޓީން އަޅާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 12 (ބާރަ) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.

އަށާރަވަނަ ބާބު

އެހެނިހެން ކަންކަން

ތަޙްޤީޤު ރިޕޯޓު ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތުން

88. (ހ) މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވެގެން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގައި، މި ޤާނޫނުގެ ހަތްވަނަ ބާބުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ހިންގާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ތަކެތިން ސާމްޕަލް ނަގައި ނޭޝަނަލް ހެލްތު ލެބޯރެޓަރީން ކުރާ ތަޙްލީލުކޮށް ދޫކުރާ ތަޙްލީލު ރިޕޯޓަކީ މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވި ފަރާތާ ދެކޮޅަށް މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި، އެކަށީގެންވާ ހެއްކެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(ށ) ލެބޯރެޓަރީގެ ޒަރީޢާއިން ބަދަލު ފޮނުވާ ރިޕޯޓުގައި، ލެބޯރެޓަރީ ގެންގުޅޭ ފެންވަރުތަކުން ނަގާ ސާމްޕަލްތަކާ މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވި ފަރާތާ ދެކޮޅަށް މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި، އެކަށީގެންވާ ހެއްކެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

ކޯޓުން މިނިވަން ތަޙްޤީޤެއް ހޯދުން

89. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާއަކާ ޚިލާފުވެގެން ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ، އަދި މި ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ސާމްޕަލް ނެގިއިރު ނަގާފައިވާ އެ ސާމްޕަލްގެ ދެ ބައިކޮޅުގައިވާނަމަ، އެ ސާމްޕަލްއެއްގެ ދެވަނަ ބައިގެ މިނިވަން ތަޙްލީލެއް ކުރުމަށް ކޯޓަށް އެދިދާނެއެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ސާމްޕަލް ނަގާފައިވާ ބަލަހައްޓާގައި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ އެދުމަށް ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރެއްގެ ދަށުން މިނިވަން އެނަލިސްޓެއް ބޭނުންކޮށްގެން ސާމްޕަލް އަލުން ތަޙްލީލުކުރުމަށް ކޯޓަށް އެދިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން މިނިވަން ތަޙްލީލެއް ހޯދުމަށްޓަކައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ނަގާ ސާމްޕަލްތަކުން އެއްޗެއް ބަދަލުވެފައި ނުހުންނަ ގޮތަށް ރައްކާތެރިކޮށް ބަހައްޓާފައިވާނެ މުއްދަތާއި މިންގަނޑުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި

ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ވެރިފަރާތް ސާބިތުކުރުން

90. ބަންދުކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތީގައި ހަރުކޮށްފައިވާ ލޭބަލްގައި އެ ވިޔަފާރިއެއްގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް ނުވަތަ އެ ވިޔަފާރިއެއްގެ ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ވިޔަފާރި މަރުކާ ނުވަތަ އެ ކާބޯތަކެތި އުފެއްދި ނުވަތަ ބަންދުކުރި ފަރާތުގެ ނަން ހިމަނާފައިވާނަމަ، އެފަރާތަކީ އެ ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރި ނުވަތަ ބަންދުކުރި، ނުވަތަ އިމްޕޯޓްކުރި ނުވަތަ އެކްސްޕޯޓްކުރި ފަރާތް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

އޭޖެންޓެއް ނުވަތަ މުވައްޒަފަކު ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުން

91. މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކަށް، ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރާ، ނުވަތަ ބަންދުކުރާ ނުވަތަ ލޭބަލްކުރާ ނުވަތަ އިސްތިހާރުކުރާ ނުވަތަ ވިއްކާ ފަރާތެއްގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ އޭޖެންޓަކު ކުރާ ކަންކަމުގެ ޒިންމާ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ނަގަންވާނެއެވެ.

އެންގުންތައް އެންގުމުގެ ބާރު

92. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާއަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށްޓަކައި އަންގަންޖެހޭ ކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފެންނަ އެންގުމެއް އެންގުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިގޮތުން އަންގާ އެންގުންތަކަކީ އެ އެންގުން ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އެންގުމަކާ ގުޅިގެން ޝިކާޔަތެއް އުފުލިއްޖެނަމަ އެކަން އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅާ ކަންކަން، 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނިންމައި، އެ ހުށަހެޅުން ރައްދުވާ ފަރާތަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ނިންމުން އެ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އަނެއް ފަރާތަށް އޮތޯރިޓީން އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) އޮތޯރިޓީން ނިންމާ ނިންމުމަކާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހޭ ފަރާތަކަށް، އޮތޯރިޓީން އެ ނިންމުން ނިންމާތާ 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ

ތެރޭގައި، ކަމާބެހޭ ކޯޓަކުން ހުރަހެޅުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.

މައްސަލަތައް ދިނުމާއި މައްސަލަތައް ހާމަކުރުން

93. (ހ) ކޯޓުތަކުގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމާއި ސިޔާސީ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ވަކި މައްސަލަތައް ހުށަހެޅުން ވަކި ފަރާތަކަށް އޮތޯރިޓީގައި އެދިއްޖެ ހިނދެއްގައި، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން އެ މައްސަލަތައް އެ ފަރާތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ށ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (މައުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން މައުލޫމާތަށް އެދޭ ޝަކުވާގައި ނުވަތަ އެ ޤާނޫނު ހިނގާ ޝަކުވާގައި ޢަމަލުކުރާނީ، އެ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

އިންތިޤާލީ ކަންކަން

94. (ހ) އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ދޫކުރެވިފައިވާ ލައިސަންސެއްގެ ދަށުން އުފެއްދިފައިވާ، ނުވަތަ އިމްޕޯޓުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ތަފްރީޤުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ގުދަންކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެއްޗަކީ މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް ފެތޭ ކާބޯތަކެތި ކަމުގައި ބަލާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަށް އިސްތިސްނާވިނަމަވެސް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު އުފެއްދިފައިވާ، ނުވަތަ ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ، ނުވަތަ ވިއްކާފައިވާ، ނުވަތަ އިމްޕޯޓުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ތަފްރީޤުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ގުދަންކޮށްފައިވާ، ނުވަތަ ރައްކާކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެއްޗަކީ މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް ފެތޭ ތަކެތިކަން ކަށަވަރުކުރުމަކީ އެ ތަކެތީގެ ވިޔަފާރިވެރިޔާގެ ޒިންމާއެކެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކާބޯތަކެތި، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ

ތެރޭގައި މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް ފެއްތުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކޮށް ނިންމަންވާނެއެވެ.

ގަވާއިދުތަކާއި، މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުތައް ހެދުން

95. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ހިނދަކު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުތައް ހަދައި ހިންގާނީ އޮތޯރިޓީންނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގައި ގަވާއިދު ހަދަންޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، އަންނަނިވި ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން އޮތޯރިޓީން ގަވާއިދު ހަދަންވާނެއެވެ.

(1) ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތްދޭ ތަންތަނާއި ފަރާތްތައް ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި ލައިސަންސްދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު؛

(2) ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމާ، އަދި ތައްޔާރުކުރުމާ އަދި ބަންދުކުރުމާ އަދި ލޭބަލްކުރުމާ، އަދި ރައްކާކުރުމާ، އަދި ގުދަންކުރުމާ އަދި ކާބޯތަކެތި ގަނެއް ވިއްކާ ތަންތަނާއި، އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލާ ތަންތަނާއި، އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަނުގައި ހުންނަންޖެހޭ ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(3) ކާބޯތަކެތީގެ ހިދުމަތް ދިނުމުގައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(4) ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމާ، އަދި ތައްޔާރުކުރުމާ އަދި ލޭބަލްކުރުމާ އަދި ބަންދުކުރުމާ އަދި ރައްކާކުރުމާ އަދި ގުދަންކުރުމާ އަދި ކާބޯތަކެތި ގަނެއްވިއްކާ އަދި ކާބޯތަކެތި އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް އުފުލައި ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތްތައް ހިމެނޭގޮތުން، ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމުގައި

ޢަމަލީގޮތުން މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިގައި ހުންނަންޖެހޭ ސާފުތާހިރުކަމާއި ސިއްޙީ ރައްކާތެރިކަމުގެ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(5) ކާބޯތަކެތި ބަންދުކުރުމާއި، ލޭބަލްކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު؛

(6) ކާބޯތަކެތި ރައްކާތެރިކަމާއެކު ގުދަންކުރުމުގައި، އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް އުފުލުމުގައި އަމަލުކުރަންވީ ގޮތާއި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(7) ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ނުވަތަ ރައްކާކުރާ ތަންތަން ފަރުމާކުރުމުގެ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ގަވާއިދު؛

(8) ކާބޯތަކެތި އިސްތިހާރުކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު؛

(9) ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިމްޕޯޓުކުރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކްސްޕޯޓުކުރާ ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ފެންވަރު ކަށަވަރުކުރުމަށާއި ކާބޯތަކެތި އިމްޕޯޓުކުރުމާއި އެކްސްޕޯޓުކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(10) ކާބޯތަކެތި ޓެސްޓުކުރަން ސާމްޕަލް ނެގުމާގުޅޭ މިންގަނޑުތަކާއި ސާމްޕަލް ނެގުމާއި ޓެސްޓް ހެދުމަށް ފީ ނަގާނެ ގޮތް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(11) ކާބޯތަކެތީގެ ނުވަތަ އެޑަލްޓްރަންޓްގެ ސާމްޕަލް ޓެސްޓުކުރަން ފޮނުވާނެ ގޮތާއި ކަމާ ގުޅޭގޮތުން އަމަލުކުރަންވީ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(12) ކެއުން ބުއިމަށް ބޭނުންކުރާ ފެން ޓެސްޓުކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު؛

(13) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސިނާއީގޮތުން ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ ތަންތަނާއި ފަރާތްތައް ރަޖިސްޓަރީކުރުމާއި ހުއްދަދިނުމާއި ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(14) ބާޒާރަށް ނެރެފައި ހުރި ކާބޯތަކެތީގެ ބާވަތްތައް ބާޒާރުން ނަގައި އަނބުރާ ނެގުމުގެ ޝަރުޠުތަކާއި ހަމަތަކާއި، އަނބުރާ ނަގާ ޙާލަތުގައި ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(15) ނައްތާލަންޖެހޭ ކާބޯތަކެތި ނައްތާލުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(16) ގާތުންދޭ ކިރުގެ ބަދަލުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ބާވަތްތައް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމާއި އުފެއްދުމާއި ވިޔަފާރީގައި ބޭނުންކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު؛

(17) ކާބޯތަކެތި ތަޙްލީލުކުރާ ލެބޯޓަރީތައް ހިންގުމުގެ ހުއްދަދިނުމާގުޅޭ ގަވާއިދު؛

(18) މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ ކޮމިޓީ، ނުވަތަ ޕެނަލް ފަދަ ތަންތަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ދައުރާއި އެ ކޮމިޓީތަކާއި ޕެނަލްތަކުން މަސައްކަތް ކުރަންވީ ގޮތް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު؛

(19) އިންސްޕެކްޓަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމާގުޅޭ ގަވާއިދު.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (10) ވަނަ ނަންބަރާއި (12) ވަނަ ނަންބަރާއި (13) ވަނަ ނަންބަރާއި (15) ވަނަ ނަންބަރު ފިޔަވައި ދެންހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާބެހޭ ގަވާއިދުތައް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޮތޯރިޓީން ހެދުމަށްފަހު، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (10) ވަނަ ނަންބަރާއި (12) ވަނަ ނަންބަރާއި (13) ވަނަ ނަންބަރާއި (15) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާބެހޭ ގަވާއިދުތައް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޮތޯރިޓީން ހެދުމަށްފަހު، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

އުވާލެވޭ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުތަކުގެ މާއްދާތައް

.96 (ހ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (އާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ އަންނަނިވި މާއްދާތައް އުވުނީއެވެ.

(1) 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)؛

(2) އެގާރަވަނަ ބައި ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަން (57 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 61 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތައް)؛

(3) 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ޏ) އަދި (ޑ).

(ށ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަސް ހަމަވާ ތާރީޚުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޖަދުވަލު 1 ގައި ހިމެނޭ އަންނަނިވި ގަވާއިދުތައް އުވޭނެއެވެ.

(1) ކާބޯތަކެތި އިސްތިހާރުކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު؛

(2) ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަނާބެހޭ އާއްމު ގަވާއިދު؛

(3) ގާމުންދޭ ކިރުގެ ބަދަލުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ބާވަތްތައް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމާއި އުފެއްދުމާއި ވިޔަފާރީގައި ބޭނުންކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު.

ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން **97.** މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްވެ، ތަސްދީޤުކޮށް، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ތާރީޚުން 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަސް ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.

މާނަކުރުން **98.** މި ޤާނޫނުގައި ވަކި ލަފްޒެއް ނުވަތަ އިބާރާތެއް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ކަނޑައެޅިގެން އެހެން މާނައެއް ދޭހަނުވާހާ ހިނދަކު، އެ ލަފްޒެއް ނުވަތަ އިބާރާތަކަށް ދީފައިވަނީ، އެ ލަފްޒަކަށް ނުވަތަ އިބާރާތަކަށް ތިރީގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

(ހ) "އޮތޯރިޓީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މޯލްޑިވްސް ފުޑް އެންޑް ޑްރަގް އޮތޯރިޓީއަށެވެ.

(ށ) "އެޑިޓިވްސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތި ގެންބެހެއްޓުމާ ނުވަތަ ގެންބެހެއްޓުމުގައި ބޭނުންކުރާ [illegible] އެއްޗެހިތަކަށެވެ.

(ނ) "ކާނާ ވިޔަފާރި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭކަރީއާއި ނުވަތަ ވައިރަހާއި ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ ވިހާއި ނުވަތަ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ރ) "ކޮންޓެމިނަންޓް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތީގައި ހިމެނިގެން ނުވާ މާއްދާއެއް ކާބޯތަކެތި އުފައްދާ އުފެއްދުމުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ޕްރޮސެސްކުރުމުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރުމުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ބަންދުކުރުމުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް އުފުލައި ގެންގުޅުމުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ކާބޯތަކެތި ގެންގުޅޭ މާހައުލުގައި ހުރި ނުސާފު ކަމުގެ ސަބަބުން ޤަސްދަކާ ނުލައި ކާބޯތަކެތީގެ ތެރެއަށް ވާސިލްވެފައިވާ މާއްދާއަކަށެވެ.

(ބ) "ކޮންޓޭނަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތި ބަންދުކުރުމަށާއި ކާބޯތަކެތި ނުވަތަ [illegible] [illegible]، އެއް [illegible] [illegible] ރައްކާކުރުމަށް ބަންދުކުރުމަށާއި ބޭނުންކުރާ އެއްޗަކަށެވެ.

(ޅ) "ފުޑް އެޑިޓިވް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެ އެއްޗެއްގެ [illegible] އެ އެއްޗަކީ އާންމުކޮށް [illegible] [illegible] ކާބޯތަކެތީގެ [illegible] [illegible] އަދި ކާބޯތަކެތީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކާބޯތަކެތި [illegible] ނުވަތަ ކާބޯތަކެތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޓެކްނޮލޮޖީގެ ބޭނުމަށް ކާބޯތަކެތީގައި އެއްކުރާ އެއްޗަކަށެވެ. އަދި މިގޮތުން ކާބޯތަކެތީގައި އެއްކުރާ ފުޑް އެޑިޓިވްއެއްގައި ސިފަ [illegible] [illegible]، ފުޑް އެޑިޓިވް ނަމަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ކާބޯތަކެތީގައި ހިމެނޭ [illegible] ކާބޯތަކެތީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮންޓެމިނަންޓް [illegible] [illegible].

(ކ) "މިނިސްޓްރީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު

އެއިރެއްގައި ހަވާލުކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާއަށެވެ.

(އ) "މިނިސްޓަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތީގެ ފެންވަރާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެއިރެއްގައި ހަވާލުކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާގެ ވަޒީރަށެވެ.

(ވ) "ޕްރޮސެސްކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތީގެ ޖައުހަރާއި އަސްލަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ބަދަލެއް ގެނައުމަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ކެއްކުން، ހިއްކުން، ދިޔަޖެއްސުން ފަދަ ކަންތައްތައް ހިމެނެއެވެ. ނަމަވެސް ކޮށުން، ބައިކުރުން، ކަށިފިލުވުން، ހަންނެގުން، ދުގުރުން، ތޮށިމެރުން ނުވަތަ ތޮށިވަކިކުރުން، ފިނިކުރުން، ގަނޑުކުރުން، ގަނޑުފިލުވުން ފަދަ ކާބޯތަކެތީގެ ޖައުހަރު ބަދަލު ނާންނަ ކަންތައްތައް މީގެ ތެރެއަކު ނުހިމެނެއެވެ.

(މ) "އުފެއްދުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތީގައި ހިމެނޭ ތަކެތިން ކާބޯއެއްޗެއް ހެދުމަށްޓަކައި ޕްރޮސެސްކުރުމާއި ނުވަތަ ޓްރީޓްމަންޓް ދިނުމަށެވެ. ކާބޯތަކެތި އުފެއްދުމުގައި ސަބް ޕްރޮސެސްއެއް ކުރާނަމަ އެކަންވެސް މި މާނައިގައި ހިމެނެއެވެ.

(ފ) "އުފައްދާ ފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯއެއްޗެއްގެ ބާވަތެއް [illegible] ނުވަތަ [illegible] ފަރާތަށެވެ. އަދި [illegible] އެއްޗެއް [illegible] މި މާނައިގައި [illegible] ކަމުގައެވެ.

(ދ) "ބެޗު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ބެޗެވެ.

(ތ) "ކާބޯތަކެތި ތަޖްރީބުކުރާ ލެބޯރެޓަރީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތީގެ ސިއްޙީ ރައްކާތެރިކަން ބެލުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ކާބޯތަކެތީގެ އެނޫންވެސް ތަޖްރީބުތައް ކުރުމަށްޓަކައި، މި ގާނޫނުގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރާ ލެބޯރެޓަރީއަކަށެވެ.

(ލ) "ރިފަރަލް ލެބޯރެޓަރީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ނޭޝަނަލް ހެލްތު ލެބޯރެޓަރީން ލިބެން ނެތް ޚިދުމަތްތައް ހޯދުމަށް މި ގާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ލެބޯރެޓަރީއަކަށެވެ.

(ގ) "ވިއްކުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ނަގުދު ފައިސާއަށް ނުވަތަ ކްރެޑިޓަށް ނުވަތަ އަގެއްނުލައި އެކަކު އަނެކަކާ ބަދަލުކުރުމެވެ. އަދި ވިއްކުމަށް އެއްބަސްވުމާއި، ވިއްކުމަށް ހުށަހެޅުމާއި، ވިއްކުމަށް ނެރުމާއި، ވިއްކުމަށް ބަހައްޓުމާއި، ވިއްކުމަށް މަސައްކަތްކުރުންވެސް މި މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ.

(ޏ) "ޑިކްލެއަރކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރާ މުދަލަކާ ބެހޭގޮތުން ގާނޫނު ނަންބަރު 31/79 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކްސްޕޯޓު އިމްޕޯޓުގެ ގާނޫނު) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ނުވަތަ ދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތެވެ.

(ސ) "ވިޔަފާރި އުސޫލުން ކާބޯތަކެތީގެ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތައް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރާ އަމިއްލަ ފަރާތްތައް، ނުވަތަ ކުންފުނިތައް ނުވަތަ އުސޫލުން ފަރާތްތައް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

(ޑ) "ޖެނެޓިކަލީ މޮޑިފައިޑް ކާބޯތަކެތި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖީންތަކުގެ ގޮތް ހެދުމަށް ބަދަލުގެނެވިފައިވާ ގަސްގަހާގެހާއި

މަސްވަރާފުޅިގެ ބާވަތްތަކުން އުފައްދާފައިވާ ކާބޯތަކެއްޗަށެވެ.

(ޖ) "ކައުންސިލް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަތޮޅު، ސިޓީ، ނުވަތަ ރަށު ކައުންސިލްތަކަށެވެ.

(ޗ) "ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (އާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ އޭޖެންސީއެވެ.

(ޘ) "ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އޮފް ޕަބްލިކް ހެލްތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (އާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީގެ އެންމެ އިސްވެރިއާގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތަށެވެ.

(ޙ) "ޖަނަވާރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެއްގަމުގައި އުޅޭ އަސްދުރައި ޖަނަވާރާއި، ފެނުގައި ނުވަތަ ކަނޑުގައި އުޅޭ މަސްވަރާފުޅުއްސާއި ކުރަސްޓޭޝިއަންގެ ބާވަތްތަކާއި އަނދުނުވެސް ދޫނި އެއްކޮށް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

(ޚ) "ފްރަންޗީސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ވަކި ފެންވަރެއްގައިކަމަށް ބުނެ އެ އެއްޗެއް އުފެއްދި ފަރާތުން ދޫ ނަންބަރަކަށެވެ.

(ޛ) "ކޭޓަރިންގެ ޚިދުމަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކާބޯތަކެތި އެ ތަނެއްގައި ތައްޔާރުކުރުމަށްފަހު އެ ތަކެތި ކައިބޮއި ޚިދުމަތްކުރާ އެހެން ތަނަކަށް ގެންގޮސްގެން ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ހާއްސަކުރާ

ހިދުމަތްތަކެވެ.

(ހހ) "ޖަނަވާރުގެ ކާނާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖަނަވާރު ކެއުމަށްޓަކައި، ގަސްގަހާގެހިގެ ނުވަތަ ޖަނަވާރުގެ އަސްލުން އޭގެ ޤުދުރަތީ ބާވަތުގައި ހިއްކައިގެން ނުވަތަ ތާޒާކޮށް ނުވަތަ ހަލާކުނުވާގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ތަކެއްޗަކާއި، ސިނާއީ ގޮތުން އުފެއްދުމުގެ ތެރެއިން ޤުދުރަތީ މާއްދާތަކާއި ބޭނުންކޮށްގެން އެއް ބާވަތެއް ނުވަތަ އެތައް ބާވަތެއް އެއްކޮށްގެން އިތުރު އެއްޗެއް ނާޅާ ނުވަތަ ކާނާގެ މުއްސަނދިކަން އިތުރުކޮށްގެން އުފައްދާ އުފެއްދުންތަކަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ފަތްފިޔާވެއްޔާއި، ގޮވާމާއި، މަސްކުނބި ފަދަ ޤުދުރަތީ ކާނާގެ މާއްދާތަކާއި ފައިދާގެ ގޮތުން މުއްސަނދިކޮށްފައިވާ ތައްޔާރީ ކާނާގެ ބާވަތްތައް ހިމެނެއެވެ.

ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ބިލާ ގުޅިގެން އުވާލަންޖެހޭ ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (ޢާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ މާއްދާ(ތައް)

1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (ޢާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ޑ).

44. (ޑ) ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަން.

2. ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (ޢާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ އެގާރަވަނަ ބާބު.

އެގާރަވަނަ ބާބު

ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަން

ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަން **57.** (ހ) ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަނުގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުންނަންޖެހޭ ސާފުތާހިރުކަމުގެ މިންގަނޑުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނު އޭގެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހިންގުމަށްޓަކައި، ތަފާތު ބާވަތުގެ ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަނުގައި ތަފާތު ސިއްޙީ މިންގަނޑުތައް ބެހެއްޓުމަށާއި، ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަން ގިންތިތަކަށް ބަހައި، އެކިއެކި ޝަރުތުތަކެއް ގިންތިތަކަށް ކަނޑައެޅުމަށް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަން ހިންގުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލާއި، އެ ހުއްދަ ދިނުމަށް ނަގާނެ ފީއާއި، އެ ހުއްދައާ [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރުތުތަކާއި ހުއްދަ ބާތިލްކުރުމާއި، ސަސްޕެންޑްކުރުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ހުއްދަނެގުން **58.** (ހ) ކާނާ ވިއްކާ ތަނެއް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން

ނުހިންގުން

ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ، ހިންގައިގެން ނުވާނެއެވެ.

(ށ) ކާނާ ވިއްކާ ތަނެއް ހިންގުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ ހުއްދަ ދޫކުރުމަށްޓަކައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ފުޑް ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަނުގެ ސާފުތާހިރުކަން

59. (ހ) ކާނާ ވިއްކާ ތަނެއް ހުންނަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް ފެތޭގޮތަށް، ސިއްޙީގޮތުން ސާފުތާހިރުކޮށެވެ.

(ނ) މީހަކު ކުރާ ކަމެއްގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ ކުދިކަދުއް ވާސިލުވެގެން، ނުވަތަ އެންވަޔަރަންމަންޓުން އޮފީސްގައި ތަޢާރަފްކުރެވޭ ކާނާ ނަޖިސްވެފައިން ނުވަތަ ނުތާހިރުވެފައިން އެއްވެސްކަމަކުން، ކާނާ ވިއްކާ ތަނެއްގައި ދިމާވެގެން ނުވާނެއެވެ.

(ރ) ކުނިވެފައިވާ ކާނާއާއި ދުވަސް ހަމަވެފައިވާ ކާނާއާއި ރަހަ ނުބައިވެފައިވާ ކާނާއާއި ވިހަވެފައިވާ ކާނާއާއި ގެއްލުންދެނިވި ކާނާ އެއްވެސް ފަރާތަކުން ވިއްކައިގެން ނުވާނެއެވެ.

(ބ) ވަކި މީހަކީ، ޢާންމުގެ ގައިގައި، ގައިންގަދަތަކާއި ބަލިމަޑުކަމެއް މީހަކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާނަމަ ނުވަތަ ޢާންމުކޮށް ފެތުރިދާ ބަލިތަކުގެ ފަރާތުން ޒަޚަމް ފަސޭހަކަން ހުރިނަމަ މީހާކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާނަމަ، ކާނާ އުފައްދާފައިވާ އެއްވެސް މަސައްކަތެއްގައި ނުވަތަ ކާނާ ވިއްކާފައިވާ އެއްވެސް މަސައްކަތެއްގައި އެކާނާ ބައިވެރިވެގެން ނުވަތަ ބައިވެރިކުރުވައިގެން ނުވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) އިން (ބ) އަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތާ ޚިލާފުވުން އަމަލުކުރުން މިއީ އަދަބުދެވޭ ކުށެކެވެ. އެ ކުށުގެ އަދަބަކީ -/10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާ އަށްވުރެ ބޮޑުނޫން އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރެވޭނެއެވެ.

ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލާ، ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު

60. (ހ) ދުވާލު ހުޅުވާފައި ހުންނަ ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަނަށް ދުވާލުގެ އެކިއެކި ވަގުތުތަކުގައި، ނުވަތަ ރޭގަނޑު ހުޅުވާފައި ހުންނަ ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަނަށް ރޭގަނޑުގެ އެކިއެކި ވަގުތުތަކުގައި ވަދެ، މި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކަންތައްތައް

ހިނގާތޯ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ނުވަތަ އޭނާ ޢައްޔަންކުރާ ބަޔަކަށް ބަލައި، ޗެކްކުރެވިދާނެއެވެ. އެފަދަ ތަނަކަށް، އެފަދަ ތަނެއްގައި ވަނުމަކަށް ކޯޓު އަމުރަކަށް ބޭނުންވެގެންނެއް ނުވެއެވެ.

(ނ) ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަނާ ގުޅޭގޮތުން ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި، ފުލުހުންގެ އެހީތެރިކަމަށް އެދެވިދާނެއެވެ. އެފަދަ އެހީތެރިކަމަށް އެދެވިކަމަށްވާނަމަ، އެ އެހީތެރިކަން ފުލުހުން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރުން

61. ކާނާ ވިއްކާ ތަންތަނާ ގުޅޭގޮތުން މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އެޖެންސީއަށް ނުވަތަ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިދޭ ބާރު، ސަރުކާރުގެ އެހެން މުއައްސަސާއަކާ ވަކިކޮށް ހަވާލުކުރެވިދާނެއެވެ.

3. ގާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (އާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ގާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ).

94. (ށ) ހޮޓާ، ކެންޓީން، ރެސްޓޯރަންޓްފަދަ ތަންތަނުގެ ސިއްޙީ މިންގަނޑުތަކާ ބެހޭގޮތުން.

4. ގާނޫނު ނަންބަރު 7/2012 (އާންމު ސިއްޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ގާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ).

94. (ޅ) ކާއެއްޗިހި ވިއްކާ ތަންތަން އުފައްދައި ހިންގުމާއި، އެތަންތަނުގެ ސިއްޙީ މިންގަނޑުތަކާ ބެހޭގޮތުން.